

SANOMA OSAKEYHTIÖ

Toimintakertomus vuodelta 1981

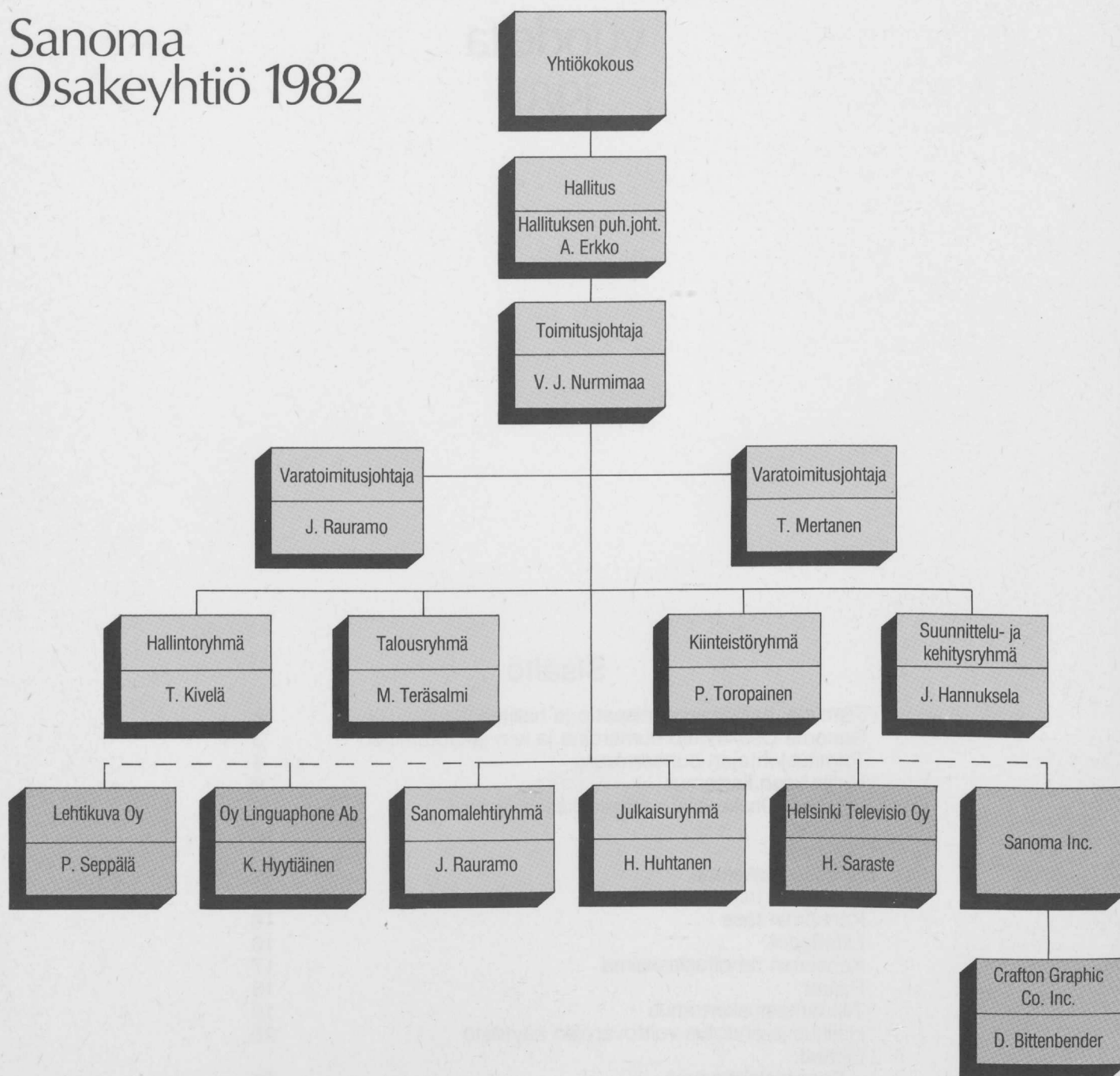
Sisältö

Toimiala, hallinto-organisaatio ja hallitus	2
Sanoma Osakeyhtiö numeroina ja lv:n jakautuminen	3
Toimitusjohtajan puheenvuoro	4
Hallituksen kertomus	6
Sanoma Osakeyhtiön tuloslaskelma ja tase	9
Liitetiedot	12
Lisätiedot	13
Rahoituslaskelma	14
Konsernin tuloslaskelma	15
Konsernin tase	16
Liitetiedot	16
Konsernin rahoituslaskelma	17
Palkat	18
Tilintarkastuskertomus	19
Hallitus ja ehdotus voittovarojen käytöstä	20
Liitteet:	
– Sanomalehtiryhmä	21
– Sanomapaino	23
– Aikakauslehti- ja kirjaryhmä	24
– Helsinki Televisio Oy	27
– Lehtikuva Oy	26
– Oy Linguaphone Ab	27
– Simonpaino Oy	27
– Henkilöstö	28
– Ammattikoulu	29
– Tilastotietoja	30
– Luottamushenkilöt	32
– Ilta-Sanomat 50 vuotta	34
– Johtajisto ja päätoimittajat	36

Päivälehteä kustantamaan vuonna 1889 perustetun, Helsingin Sanomalehti-
osakeyhtiön nimellä toimintansa aloittaneen Sanoma Osakeyhtiön toimialana
on yhtiöjärjestyksen mukaan sanoma- ja aikakauslehtien sekä muiden julkaisu-
jen kustantaminen ja muu tiedonvälitys, kirjapainotoiminnan sekä muun edelli-
seen liittyvän teollisen ja kaupallisen toiminnan harjoittaminen.

Sanoma Osakeyhtiö 1982

Hallitus

Aatos Erkkö, puheenjohtaja
Teo Mertanen, varapuheenjohtaja
Aarne Castrén
Pentti J. K. Kouri
Väinö J. Nurmimaa
Jaakko Rauramo
Patricia Seppälä

Sanoma Osakeyhtiö numeroina

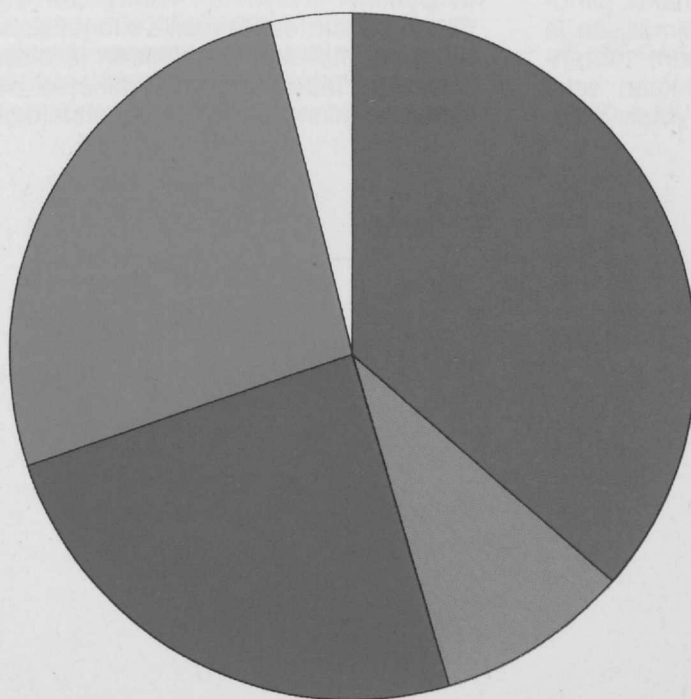
	1981	1980
Liikevaihto	719,1 mmk	604,2 mmk
Tulos	28,3 mmk	15,4 mmk
Palkat (m.l. vuosilomapalkkavarauksen muutos)	252,4 mmk	211,7 mmk
Taseen loppusumma	589,6 mmk	444,8 mmk
Osakepääoma	14,2 mmk	14,2 mmk
Henkilökunta	2569 henkeä	2564 henkeä
Jakajat	2273 henkeä	2083 henkeä
Asiamiehet	2765 henkeä	2928 henkeä
Paperin kulutus	68,3 milj. kg	62,1 milj. kg
Painoväriin kulutus	0,85 milj. kg	0,80 milj. kg

Sanoma Osakeyhtiön liikevaihdon 719.132.954,01 mk jakautuminen eri kustannuseriin

Muut kustannukset 26,3 %

Tulos 3,9 %

Palkat ja palkkiot 36,3 %

Toimitusjohtajan puheenvuoro

Vuosi sitten arvioitiin yhtiömmekin piirissä maamme taloudellisen kehityksen kääntyvän selvästi huonompaan suuntaan. Ennusteet toteutuivat vuoden 1981 kuluessa. Ensimmäiset merkit havaitsimme työpaikkailmoittelun vähenemisenä Helsingin Sanomissa jo tarkasteluvuoden puolivälistä lähtien. Kun tässä toimintaympäristössä saavutettiin Sanoma Osakeyhtiön yli 90-vuotisen historian paras tulos, saavutus alleviivaa suunnitelmallisen varautumisen merkitystä. 70-luvulla aloitettu mahdollisuuksemme, uhka- ja vaaratekijöiden sekä toiminnallisten vahvuuksiemme pitkäjänteinen arviointityö on osoittanut tarpeellisuutensa.

Yhtiön kokonaistulos vastasi varsin hyvin asetettuja tavoitteita ja kuuluu graafisen teollisuutemme kärkisaavutuksiin. Viimeksi kuluneiden 10 vuoden aikana on liikevaihtomme viisinkertaistunut ja inflaation huomioonottaen kasvanut noin 1.7-kertaiseksi. Tuloskehitys ennen veroja, poistoja ja tilinpäätösjärjestelyjä on ollut vielä tätäkin parempi. Vuoden 1981 tuloksen arvoa ei heikennä se, että vuosi 1980 olisi ilman työrauhan rikkoontumista ilmeisesti ollut tarkasteluvuotta parempi.

Erityisellä tyytyväisyydellä on todettava Helsingin Sanomien kehittyminen Pohjoismaiden suurimmaksi aamulehdeksi ja iltapäivälehdetkin mukaan lukien pohjoismaiden toiseksi suurimmaksi sanomalehdeksi. Tulos on syntynyt järjestelmällisen ja eleettömän lehden sisällön kehittämisen, tuotantouudistusten, markkinoinnin ja tehokkaan sekä vastuksia pelkäämättömän jakelutyön yhteisvaiku-

tuksena. Tulos on markkina-alueemme koon huomioon ottaen maailmanennätystasoa. On selvää, että siihen on vaikuttanut suomalaisten halu olla selvillä tapahtumista sekä lukutaidon ja -halun korkea aste. Kaikki nämä ominaisuudet saavat vahvistusta korkealaatuisesta sanomalehdistöstä. Sanomalehdistön ja koko viestinnänkin kehitys tarvitsee vastavuoroisesti tuekseen kuluttajan jatkuvan luottamuksen. Näin on kyse joko itseään vahvistavasta, tai niin kuin monissa Euroopan maissa valitettavasti on tänään, itseään hitaasti tuhoavasta vuoro-vaikutuksesta.

Kuten hallituksen kertomuksesta käy ilmi, ei yhtiön toiminnallinen kehitystyö, usein varovaiseksi luonnehdittu, ole laskukauden alkamisesta huolimatta pysähtynyt. Vahvan rahoitusasemamme säilyminen on tehnyt mahdolliseksi sijoituksia niin uusilla kuin perinteisilläkin viestinnän alueilla.

Painoviestinnän tulevaisuuden avainkysymyksiä ovat niin yritysten sisäiset kuin yritysten keskeisetkin yhteistyökysymykset. Graafisella teollisuudella ovat voimanaan vankat luottamukseen perustuvat työmarkkinajärjestösuhteet sen kehitellessä tulevaisuuden mahdollisuuksiaan.

Yhtiömme on sisäisten yhteistyökysymysten saralla pyrkinyt pysymään kehityksen eturintamassa. Se on periaatteessa meille suomalaisille yleensäkin helppoa yhteiskuntarakenteen ja olosuhteittemme ansiosta. Tässä niin kuin kaikessa menestyksellisessä toiminnassa on kyse ennakkoluulottomuu-

desta ja päämäärätietoisesta tahdosta. Tahdomme säilyttää riippumattoman ja voimakkaan, yhteiskunnan holhouksesta vapaan viestinnän kansalaisten etuoikeutena ja tehdä sen tavalla, joka takaa turvallisen toimeentulon tämän toiminnan piirissä työskenteleville.

Koko graafisen teollisuuden kohtalonkysymykseksi muodostuu kustannus- ja tuottosuhteen kehittyminen. Aivan erityisesti tämä koskee viestintätuotteista tärkeimpiä, sanomalehtiä. Helpon tien kulijat, jotka ovat arvelematta siirtäneet kustannusnousut suoraan hintoihin, ovat kulkeneet useissa maissa tiensä loppuun. Oman aseman ja merkityksen oikea hahmottaminen yhteiskunnan ja viestinnän kehityksen kokonaiskuvassa on siksi sanomalehtiemme tulevaisuuden vaikein ongelma. Mielestäni viestinnän tulevaisuutta ei voi rakentaa tukijärjestelmien varaan eikä kehitysmahdollisuuksien selvittelyä saa pysäyttää kuviteltujen vaikeuksien johdosta.

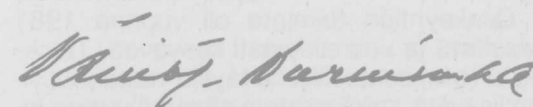
Kaikesta päättäen elämme lähitulevaisuudessa epävakaaassa, nopeasti muuttuvassa ja vakavien työllisyyspulmien varjostamassa ympäristössä. Tämä asettaa toiminnan tuottavuuden kehittymiselle yhä uusia vaatimuksia. Tuottavuuden nostaminen merkitsee jatkuvaa investointi- ja kehitysvaadetta, jossa yhteistyökypsyyskään ei ole juhlapuheiden sanahelinää, vaan arkitodellisuutta päivästä päivään. Suomalainen sanonta "hullu paljon työtä tekee, viisas pääsee vähemmällä" ei väheksy työn ja ponnistelujen arvoa, vaan liittää niihin harkinnan ja

suunnitelmallisuuden elementin. Kaikkien toimintojemme piiristä löytyy yhä järjeistämismahdollisuuksia, jotka myös on toteutettava silloin, kun voimavarat riittävät. On muistettava, että parhaan työsuhteturvan sittenkin antaa kannattava ja kehittyvä yritystoiminta.

Varautuminen taloudellisen laskukauden jatkumiseen, joka kukaties muodostuu vuosisatamme loppuosan normaaliolotilaksi, on meille tulikoe, joka paljastaa yhtiömme tähänastisten kehittämistoimenpiteiden arvon. Ilmoitusmyyntimarkkinoiden selvä kiristyminen, aikakauslehtien levikkimarkkinoiden typistytminen ja painatustöiden suhdanneherkkyys merkitsevät vakavaa haastetta kannattavuuden säilyttämiselle. On kuitenkin aiheellista olettaa, että historian opetukset ovat saaneet koko työyhteisömme vakuuttuneeksi tuottavuuden, vaan rahoitus-aseman, jatkuvien investointien sekä organisaation ja menetelmien kehittämisen välttämättömyydestä tulevaisuutemme varmistajina.

Riittävän korkealle asetetut mutta realistiset tavoitteet takaavat työllisyytemme ja mahdollisuutemme menestykselliseen tulevaisuuteen suuristakin suhdannevaihteluista riippumatta.

Helsinki 24. 3. 1982

Väinö J. Nurmimaa

Hallituksen kertomus Sanoma Osakeyhtiön toiminnasta v. 1981

Vuosi 1981 oli Suomessa hidastuvan talouskasvun aikaa. Vielä vuoden alussa teollisuuden käyttöaste oli varsin korkea ja vientituotteiden menekki erinomainen. Keväällä kuitenkin tapahtui selvä käänne huonompaan. Voimakkaimmin se ilmeni mekaanisessa puunjalostuksessa, jossa kyse ei ollut vain kasvun pysähtymisestä vaan suoranaista taantumasta. Sensijaan metalliteollisuuden tilauskanta kasvoi eräin osin vielä syksylläkin. Öljyn hinta jatkoi nousuaan vuoden alkupuolella. Hinnankehitys vaihtui kuitenkin vuoden loppupuolella.

Työllisyystilanne parani alkuvuodesta, mutta heikkeni jälleen loppuvuotta kohden. Työttömien määrä oli koko vuoden ajan varsin suuri, eivätkä talouspoliittiset tavoitteet tältä osin toteutuneet. Inflaation painaminen alle kymmenen prosentin epäonnistui myös. Vuoden alkupuolella inflaatiovauhti oli jopa 13–14 prosentin vuositasolla, mutta laski vuoden loppua kohden niin, että koko vuoden 1981 inflaatio jäi noin kymmenen prosentin vaiheille. Palkkasopimuksiin liittyvä indeksiraja ylittyi noin 0,6 prosentilla, joten vuoden 1982 alun indeksikorotukset jäivät yksityisen palkansaajan kannalta melko merkityksettömiksi. Valtakunnan koko vuotuisessa palkkamäärässä tämä silti merkitsee noin 400 mmk:n nousua.

Sanoma Osakeyhtiön toiminta oli vuonna 1981 menestyksellistä ja voimakkaasti kasvavaa. Tuloksen kasvu ei tosin suhteellisesti täysin vastannut liikevaihdon lisäystä, mikä osittain aiheutui uusien investointien lähes kaksinkertaisiksi nostamista EVL-poistoista ja yli 17 mmk:n suuruisesta verosuorituksista. Harkintaverotuksen prosenttiluku, 4,7, oli poikkeuksellisen korkea.

Yhtiön ja yhtymän piirissä suoritettiin merkittäviä investointeja sekä organisaation muutoksia, ja työkenttä laajeni sekä maantieteellisesti että toiminnallisesti. Tähän tarvittavista varojen sijoituksista huolimatta säilytettiin hyvä rahoitusasema ja maksuvalmius.

Yhtiön päälehden, Helsingin Sanomien arkilevikki ylitti 400.000 kappaletta vuonna 1981. 300.000 kappaleen rajan sivuuttamisesta oli kulunut vain yhdeksän vuotta eli puolet edelliseen sadantuhannen lisäykseen tarvitusta ajasta. Myös Ilta-Sanomien levikinkehitys oli erityisesti loppuvuodesta suotuisa. Yhtiön aikakauslehtien levikin hieman heikkenevästä suuntauksesta poikkesivat ilahduttavasti Me naiset ja Aku Ankka lehdet.

Kustannustoiminta ja graafinen teollisuus seuraavat suhdanteita yleensä viivästyen. Nopeimmin

suhdannevaihtelut näkyvät ilmoitusmäärissä. Alkuvuoden ilmoitusmäärät Helsingin Sanomissa kasvoivat vielä selvästi edelliseen vuoteen verraten, mutta kesällä kasvuvauhti hidastui. Vertailuja häiritsee vuoden 1980 marras-joulukuussa ollut toimittajalakko, jonka johdosta noin kolmen viikon lehdet – pääosin marraskuussa – jäivät ilmestymättä. Helsingin Sanomien ilmoitusten palstametrimäärä nousi kuitenkin vuonna 1981 suuremmaksi kuin koskaan aikaisemmin, vuotta 1974 lukuunottamatta. Sensijaan Ilta-Sanomien ja ilmoitusmääriltään merkittävien aikakauslehtien ilmoituskehitys ei ollut tyydyttävä.

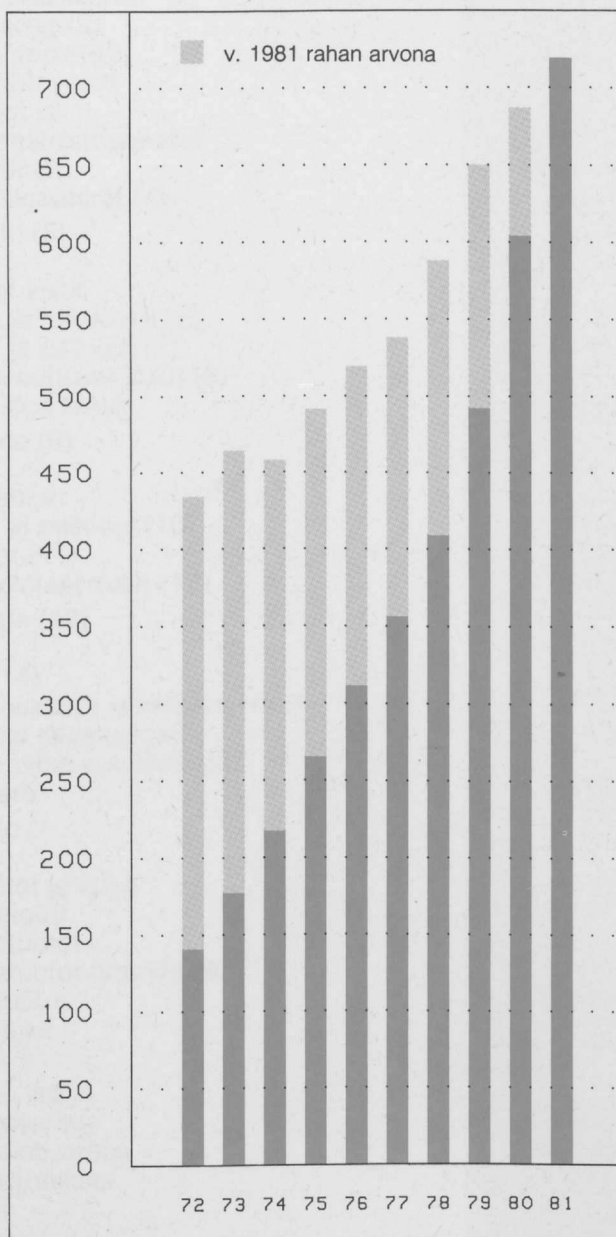
Sanomalehtien levikkien kasvu vaati kaikkien valmistusvaiheiden jatkuvaa kehittämistä. Vuoden aikana asennettiin Sanomalaan kuusi uutta painoyksikköä ja lisää väripainoyksiköitä. Näin Sanomalan painokonelinjat saavuttivat sen laajuuden, mihin ne alustavien optimistisimpien laskelmien mukaan suunniteltiin rakennettaviksi. Sanomalan koneiden vapaata kapasiteettia myytiin ulkopuolisille hyvin. Sanomalehtien jakeluyhteistyö laajeni vuoden aikana lähinnä Uudellamaalla.

Vuoden kuluessa käytiin Hufvudstadsbladet Ab:n kanssa neuvotteluja lehden painatuksen siirtämisestä Sanomalan alueelle rakennettavaan painoon. Neuvottelut päättyivät joulukuussa allekirjoitettuun sopimukseen, jonka mukaan Sanoma Osakeyhtiö rakentaa painotilan ja hankkii siihen Frankenthal AG:ltä Saksan Liittotasavallasta neliyksikköisen offset-rotatiokoneen ja vuokraa nämä sitten Hufvudstadsbladet Ab:lle. Paino aloittaa toimintansa syksyllä 1983.

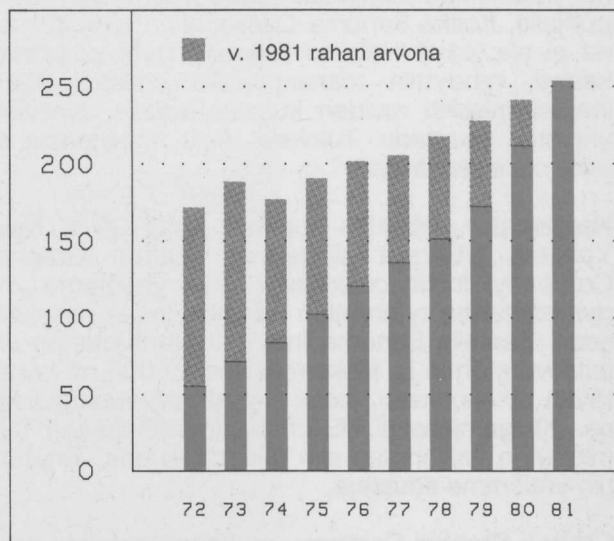
Sanomapainon ja aikakauslehtien kehitystä pyrittiin aktiivisesti turvaamaan vallitsevassa erittäin kovassa kilpailussa. Sanomapainon odotettavissa olevien ongelmien ratkaisemiseen tähtäävän suunnittelutyön tuloksena päätettiin vuoden lopulla liittää Sanomapaino ja Aikakauslehti- ja kirjaryhmä hallinto-organisaatiossa yhdeksi tulosvastuiseksi yksiköksi, joka sai nimen Julkaisuryhmä. Yhdistäminen toteutettiin 1. 1. 1982. Tällä järjestelyllä käytetään hyväksi ne edut, jotka yhteisellä johtamisella voidaan saavuttaa toiminnan joustavuudessa ja taloudellisuudessa.

Myös yhtymätasolla oli vuosi 1981 tapahtumarikas. Vuoden 1980 aikana päädyttiin sopimukseen, jonka mukaan Sanoma Osakeyhtiö merkitsi Helsinki Televisio Oy:n osakepääoman korotuksen yhteydessä tammikuussa 1981 yhtiön osakepääomasta lähes 80 %. Kulunut vuosi käytettiin yhtiön tervehdyttämiseen, ja kehityksen suunta saatiinkin

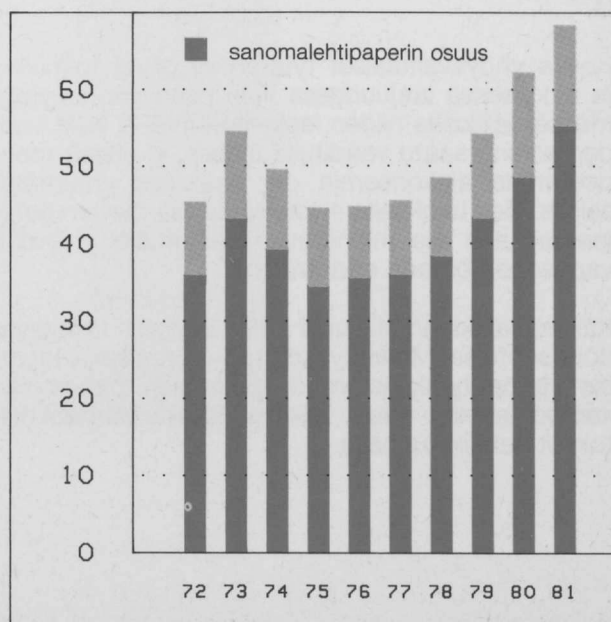
Sanoma Osakeyhtiön liikevaihto (mmk)

Sanoma Osakeyhtiön maksamat palkat (mmk)

Paperinkulutus Sanoma Osakeyhtiössä (milj.kg)

kääntymään paremmaksi. Aikaa tarvitaan kuitenkin vielä yhtiön toiminnan saattamiseksi kestäväälle pohjalle. Koska Sanoma Osakeyhtiön tarkoituksena ei ole jäädä Helsinki Televisio Oy:n pääosakkaaksi, ryhdyttiin toimenpiteisiin omistuspohjan laajentamiseksi muiden kustannusallalla toimivien yritysten suuntaan. Tuloksia tästä toiminnasta ei vielä ole esitettävissä.

Kesäkuussa solmittiin sopimus, jolla 90 % New Yorkissa USA:ssa sijaitsevan Crafton Graphic Company, Inc.:in osakkeista siirtyi yhtiömme yhdysvaltalaisen tytäryhtiön Sanoma Inc.:in omistukseen. Samalla Sanoma Inc. osti Manhattanilla sijaitsevan tontin ja 12-kerroksisen 12.000 m² käsittävän rakennuksen, jossa Crafton on vuokralaisena. Yhdysmieheksi USA:han, koordinoimaan toimintaa ja valvomaan sen taloudellisuutta, lähetettiin yhtiömme edustaja.

Crafton Graphic Company on korkealaatuista neliväripainatustyötä tekevä offsetpaino, joka suorittaa asemoinnin, painolevyjen valmistuksen ja painamisen. Muut työvaiheet se teettää alihankkijoilla toimien kuitenkin koko painotyön koordinaattorina. Yhtiön liikevaihto oli noin 38 mmk, ja sen palveluksessa oli 80 henkilöä. Asiakaskuntaan kuuluvat monet Manhattanilla toimivat suuryhtiöt. Yhtiön toiminta oli kuluneena vuonna menestyksellistä. Mukaantulo yhtiöön tarjoaa Sanoma Osakeyhtiölle mahdollisuuden saada toisaalta kokemusta kansainvälisestä toiminnasta ja toisaalta hyödyntää julkaisutoiminnallista ja kirjapainollista tieto- tai toamme kotimarkkinoita paljon suuremmilla kentillä.

Koska yhdysvaltalaiset tytäryhtiöt olivat toimivina ja nykyisessä laajuudessa vain osan vuotta yhtymässä, ja koska niiden laskentatointa ei vielä vuoden aikana saatu vaaditulle tasolle, ei niiden muodostamaa alakonsernia ole oheisissa yhtymätalouksissa. Sen tuloksella ei käytettävissä olevien tietojen mukaan ole mainittavaa vaikutusta yhtymän vapaaseen omaan pääomaan.

Kaiken kaikkiaan oli vuosi 1981 Sanoma Osakeyhtiölle suotuisa. Menestyksen saavuttamiseksi tarvittiin yhtiön henkilöstön täyspainoinen panos sen kaikilla tasoilla. Tästä hallitus esittää parhaat kiitokset henkilökunnalle.

Sanoma Osakeyhtiö

Tuloslaskelma 1.1.-31.12. 1981

	1981	1980
Myyntituotot (1)	946.009.719,16	791.958.075,93
Myyntiin oikaisuerät		
Alennukset (2)	47.206.025,72	
Luottotappiot (3)	2.163.631,05	
Liikevaihtovero	27.521.227,30	
Provisiot ja		
mainostoimistopalkkiot	85.501.478,44	
Tuoterahdit	56.876.757,92	
Muut oikaisuerät (4)	7.607.644,72	
Liikevaihto (5)	226.876.765,15	604.152.863,31
	719.132.954,01	
Muuttuvat kulut		
Aineet ja tarvikkeet (6)	204.375.178,11	
Palkat ja palkkiot (7)	196.438.042,87	
Muut muuttuvat kulut (8)	63.820.808,27	
– varaston lisäys	– 28.684.439,92	
Myyntikate (9)	435.949.589,33	233.386.120,68
	283.183.364,68	
Kiinteät kulut		
Palkat ja palkkiot (10)	64.923.240,44	
Vuokrat (11)	11.172.893,11	
Muut kiinteät kulut (12)	93.315.328,76	
Käyttökate (13)	169.411.462,31	66.670.986,20
	113.771.902,37	
Poistot (14)		
Rakennuksista ja rakennelmista	3.096.854,24	
Koneista ja kalustosta	29.353.739,81	
Muista pitkävaikutteisista		
menoista	1.513.496,02	
Liikevoitto	33.964.090,07	50.572.501,28
	79.807.812,30	
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	20.237.442,03	
Osinkotuotot	1.512.789,80	
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	1.000.000,00	
Muut tuotot	2.586.685,09	
Muut kulut	– 329.875,02	
	25.007.041,90	66.964.620,47
	104.814.854,20	
Varausten lisäys		
Varastovaraus	33.663.000,00	
Investointivaraus	28.200.000,00	
Muut varaukset	1.011.000,00	
	62.874.000,00	
Korkokulut	13.685.001,46	
Välittömät verot	17.816.575,30	
Käyttörahasosta	– 17.816.575,30	
Tilikauden voitto	mk 28.255.852,74	mk 15.430.031,09

(Suluissa olevat luvut viittaavat kohtaan "lisätietoja tuloslaskelmasta ja taseesta".

Sanoma Osakeyhtiö

Tase 31.12. 1981

Vastaavaa

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset	32.628.676,12		
Myyntisaamiset	135.351.990,83		
Lainasaamiset (15)	102.511.585,07		
Ennakkomaksut	2.403.288,58		
Siirtosaamiset	18.718.328,57		
Muut rahoitusvarat	<u>19.908.674,92</u>	311.522.544,09	260.414.864,40

Vaihto-omaisuus (16)

Aineet ja tarvikkeet	60.125.505,74		
Valmiit tavarat ja keskeneräiset työt	<u>7.201.959,46</u>	67.327.465,20	38.643.025,28

Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot

Maa-alueet	22.100.716,11		
Rakennukset ja rakennelmat	23.315.300,84		
Poistot	<u>3.096.854,24</u>	20.218.446,60	
Koneet ja kalusto	122.261.325,62		
Poistot	<u>29.353.739,81</u>		
	92.907.585,81		
Ennakkomaksut	<u>7.835.459,30</u>	100.743.045,11	
Osakkeet ja osuudet	25.926.739,63		
Osakkeet ja osuudet, tytäryhtiöt	<u>32.548.982,95</u>	58.475.722,58	
Muut pitkävaikutteiset menot (17)	<u>10.733.189,41</u>		
Poistot	<u>1.513.496,02</u>	9.219.693,39	210.757.623,79
		<u>mk</u>	<u>589.607.633,08</u>
			<u>145.743.177,40</u>
			<u>444.801.067,08</u>

Vastattavaa

1981

1980

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Ostovelat

47.728.084,24

Ennakkomaksut (18)

117.802.665,38

Siirtovelat (19)

63.394.312,37

Muut lyhytaikaiset velat (20)

16.738.440,60

245.663.502,59

196.102.641,02

Pitkäaikainen (21)

Eläkelainat

162.594.962,68

Muut lainat

10.833.912,97

173.428.875,65

149.166.220,66

Varaukset

Varastovaraus

33.663.000,00

Investointivaraukset

68.218.000,00

Muut varaukset

4.060.000,00

105.941.000,00

43.067.000,00

Oma pääoma

Sidottu

Osakepääoma

14.201.520,00

Arvonkorotusrahasto

1.399.240,00

15.600.760,00

Vapaa

Käyttörahasto

10.050.872,51

Voitto edellisiltä

vuosilta

10.666.769,59

Tilikauden voitto

28.255.852,74

48.973.494,84

64.574.254,84

56.465.205,40

mk 589.607,633,08

444.801.067,08

Liitetiedot 31.12.1981

1. Oman pääoman muutokset

Käyttörahassto

1. 1. 1981	17.867.447,81
Siirretty voittovaroista	+ 10.000.000,00
Käytetty verojen maksuun	- 17.816.575,30
31. 12. 1981	10.050.872,51

Lahjoitusvaraus

1. 1. 1981	-
Siirretty voittovaroista	+ 200.000,00
Annettu lahjoituksia	- 200.000,00
	-

Voittovarar

1. 1. 1981	22.996.997,59
Käytetty osingonjakoon	- 2.130.228,00
Siirretty käyttörahasstoon	- 10.000.000,00
Siirretty lahjoitusvaraukseen	- 200.000,00
	10.666.769,59
Tilikauden voitto	28.255.852,74
31. 12. 1981	38.922.622,33

2. Velan vakuudeksi annetut

arvopaperit	16.564.540,15
Velan vakuudeksi annetut kiinnevelkakirjat	73.000.000,00
Takaukset	2.386.491,82
Takaukset konserniyhtiöiden puolesta	19.885.544,27

3. Saamiset tytäryhtiöiltä

Velat tytäryhtiöille	3.660.577,47
	18.907.379,70

4. Käyttöomaisuuden

verotusarvot	
Maa-alueet	19.618.082,00
Rakennukset ja rakennelmat	46.101.046,00
Osakkeet ja osuudet	27.033.140,00
Osakkeet ja osuudet, tytäryhtiöt	12.057.480,00

5. Sanoma Osakeyhtiön omistamat toisten yhtiöiden osakkeet

yhtiö	kpl	muutos edell. vuodesta	osuus kaik. osakk. %	nimellisarvo	kirjanpitoarvo	muutos edellisestä vuodesta
Erikoislehdet Oy (ei toimintaa)	100	100	100	5.000,00	5.000,00	5.000,00
Helsinki Televisio Oy	3.600	3.600	78,7	3.960.000,00	3.960.000,00	3.960.000,00
Kodin Kuvalehti - Terve Lapsi Oy (ei toimintaa)	10	-	100	100,00	-	-
Lehtikuva Oy	75.000	-	100	750.000,00	1.025.400,45	-
Oy Linguaphone Ab	25.000	-	100	250.000,00	461.320,00	-
Sanoma Inc.	200	100	100	200 USD	6.603.480,00	6.564.000,00
Simonpaino Oy	1.000	-	100	1.000.000,00	20.493.782,50	-
Tytäryhtiöt yht.					32.548.982,95	
Muut yhtiöt:						
Enso-Gutzeit Oy	12.967	-	0,02	129.670,00	112.579,14	-
Finnair Oy	273.331	246.664	1,14	1.366.655,00	1.253.545,81	1.123.307,85
Helsingin Telset Oy	40	-	33,33	400.000,00	400.000,00	-
Oy Kaukas Ab	1.759	-	0,13	175.900,00	279.081,25	-
Kymi-Kymmene Oy	62.310	-	1,05	3.115.500,00	5.037.290,48	-
Metsäliiton Teollisuus Oy	8.000	-	1,05	400.000,00	405.176,80	-
Oy Nokia Ab	700	-	0,02	70.000,00	199.163,11	-
Rauma-Repola Oy	15.666	-	0,02	156.660,00	239.778,95	-
Rautakirja Oy	20.023	-	16,68	10.011.500,00	1.642.655,12	-
Muut					1.153.914,16	136.392,00
Muut osakeyhtiöt yhteensä					10.723.184,82	-
Huoneisto-osakkeet					15.203.554,81	3.144.340,73
Kaikki yhteensä				mk	58.475.722,58	14.933.040,58

Lisätietoa tuloslaskelmasta ja taseesta vuodelta 1981

Tuloslaskelma

1. Bruttomyynti on kasvanut edellisvuodesta 19,5 %, josta – mikäli inflaatioksi otetaan 12 % – 7,5 prosenttiyksikköä on reaalikasvu. Keskimääräistä enemmän kasvoi ilmoitusmyynti ja vähemmän irtonumeromyynti. Yhteisjakelun laajeneminen kasvatti saatuja jakelukorvauksia ja vastaavasti jakelukustannuksia.
2. Myönnettyt alennukset kasvoivat 34,5 % ja olivat viisi prosenttia bruttomyyntistä, mikä on 0,6 prosenttiyksikköä edellisvuotista enemmän. Niitä lisäävät erityisesti myönnettyjen kaitealennusten määrän kasvu. Tämä johtuu mainostointosopimuksen ehtojen muuttumisesta.
3. Luottotappiot, joihin ilmoitusmyynnin luottotappioiden lisäksi on laskettu maksamatta jätettyjen tilausten toimitettujen kappaleiden tilaushinta, ovat 0,23 % bruttomyyntistä, mikä on 0,03 prosenttiyksikköä edellisvuotista enemmän.
4. Sisältää maksut lehtien ja kirjojen kustannus-oikeuksista ja tekijänpalkkioista sekä vaihtoilmoitusprovisiot.
5. Liikevaihdon kasvu edellisvuodesta on 19,0 %, mikä merkitsee noin seitsemän prosenttiyksikön reaalikasvu.
6. Paperin kulutus on kasvanut 10 % ja paperin hankinta vuoden aikana noin 40 %. Kaikkien aineiden ja tarvikkeiden hankinta maksoi 25 % edellisvuotista enemmän.
7. Muuttuvissa palkoissa ovat toimittajille, kirja-työntekijöille ja jakajille maksetut palkat vuosiloma- ja sairausajan palkkoineen. Niiden markkamäärä nousi 21,2 % edellisvuodesta. Nousua on erityisesti jakajille maksetussa palkkasummassa, mikä osittain johtuu jakajien määrän laajentamisesta yhteisjakelun lisääntymisen myötä. Vuosiloma- ja sairausajan palkat ovat noin 20 % työajalta maksetuista palkoista.
8. Muut muuttuvat kulut ovat nousseet 16,4 % edellisvuotisesta. Voimakkaimmin ovat nousseet tietoliikennemenot, 18,0 %.
9. Myyntikate on 39,4 % liikevaihdosta eli 0,8 prosenttiyksikköä edellisvuotista suurempi.
10. Kiinteisiin palkkoihin sisältyvät konttori- ja teknisten toimihenkilöiden sekä kuljetus- yms. osastojen henkilöstön palkat loma- ja sairausajan palkkoineen sekä erilaiset luento- ym. palkkiot. Summa on 15,2 % edellisvuotista suurempi. Vuosiloma- ja sairausajan palkat ovat noin 24 % työajalta maksetuista palkoista.
11. Vuokrien nousu on 28 %. Se johtuu osittain vuokrien yleisestä noususta, osittain jatkuvasti lisääntyneistä vuokratuista tiloista.
12. Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r.lle on siirretty 8.196.615,13 mk eläkevastuun kattamiseksi. Ilman eläkesäätiösiirtoa ovat muut kiinteät kulut nousseet 16,0 %.
13. Käyttökate on 15,8 % liikevaihdosta. Jos sekä vuodelta 1980 että 1981 jätetään eläkesäätiölle tehty siirto ottamatta huomioon, on käyttökateprosentin muutos + 1,2 prosenttiyksikköä.
14. Poistot ovat täydet EVL-poistot ja suurista vuoden aikana käyttöön otetuista investoinneista johtuen ovat yli kaksinkertaiset edellisvuoden poistoihin verraten. Laskennalliset poistot ovat noin 1,5 mmk pienemmät.

Tase

15. Lainasaamisista 2,9 mmk on tytäryhtiöiltä, 0,1 mmk henkilökunnalta ja loput ulkopuolisilta.
16. Vaihto-omaisuuden aliarvostus on suurin EVL:n sallima.
17. Sisältää tietokoneohjelmia ja Helsinki Televisio Oy:ltä ostettuja kanavakäyttöoikeuksia.
18. Ennakkomaksut ovat vastuu tilatuista, vielä toimittamattomista lehdistä. Tästä on laskutettu ja sisältyy myyntisaamisiin 84,7 mmk.
19. Sisältää palkkoja ja vuosilomapalkkoja 32,0 mmk, erääntymättömiä korkoja ja veroja 14,0 mmk sekä vuodelle 1981 kuuluvia, saapumattomia kululaskuja 17,3 mmk.

20. Tilittämättömiä ennakonpidätyksiä 7,7 mmk, sosiaaliturvamaksuja 1,5 mmk ja pitkäaikaisen eläkelainojen vuonna 1982 erääntyviä lyhennyksiä 5,2 mmk.

21. Pitkäaikaisista lainoista 74,7 mmk on takaisinlainausta Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta, 87,9 mmk Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r:lta, 10,2 mmk tytäryhtiöltä, Simonpaino Oy:ltä ja 0,6 mmk toimitusluottoa painokoneiden sähkökäytöstä.

Sanoma Osakeyhtiön rahoituslaskelma (mmk)

Rahan lähteet	1981	1980	1979	1978
Tulorahoitus				
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	99,3	84,8	49,1	13,9
Verot	-17,8	- 4,9	- 0,0	- 0,2
Poistot (ilman veronhuojennuspoistoja)	+34,0	+16,1	+28,9	+42,6
	<u>115,5</u>	<u>96,0</u>	<u>78,0</u>	<u>56,3</u>
Lainojen lisäykset (vähentämättä seuraavan vuoden lyhennyksiä)	25,6	+ 1,1	+14,3	+11,5
	<u>141,1</u>	<u>97,1</u>	<u>92,3</u>	<u>67,8</u>
Rahan käyttö				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	99,0	54,8	42,7	49,1
Osingonjako + lahjoitukset	+ 2,3	+ 1,8	+ 1,3	+ 1,0
	<u>101,3</u>	<u>56,6</u>	<u>44,0</u>	<u>50,1</u>
Nettokäyttöpääoman lisäys	+31,6	+12,2	+48,3	+17,7
Siirto eläkesäätiölle	+ 8,2	+28,3	-	-
	<u>141,1</u>	<u>97,1</u>	<u>92,3</u>	<u>67,8</u>
Nettokäyttöpääoman muutos				
Rahoitusomaisuus, lisäys	+51,1	+43,0	+56,9	+17,6
Vaihto-omaisuus, lis. +, väh. - (ennen epäkuranttiusvähennystä)	+28,7	+ 9,5	+ 2,4	- 6,7
Lyhytaikainen vieras pääoma, lis. -, väh. +	-48,2	-40,3	-11,0	+ 6,8
	<u>+31,6</u>	<u>+12,2</u>	<u>+48,3</u>	<u>+17,7</u>

Konsernin tuloslaskelma 1.1.-31.12. 1981

	1981	1980
Myyntituotot	963.973.458,85	800.368.927,66
Myyntiin oikaisuerät		
Alennukset	47.005.193,67	
Luottotappiot	2.184.745,78	
Liikevaihtovero	28.736.525,30	
Provisiot ja mainostoimistopalkkiot	85.554.694,74	
Muut oikaisuerät	64.582.552,28	
	-228.063.711,77	
Liikevaihto	735.909.747,08	611.471.079,27
Muuttuvat kulut		
Aineet ja tarvikkeet	209.351.593,94	
Palkat ja palkkiot	201.459.388,68	
Muut muuttuvat kulut	60.093.317,83	
- varaston lisäys	- 29.769.417,28	
	441.134.883,17	
Myyntikate	294.774.863,91	239.039.025,58
Kiinteät kulut		
Palkat ja palkkiot	69.259.728,71	
Vuokrat	10.897.932,68	
Muut kiinteät kulut	97.886.315,61	
	178.043.977,00	
Käyttökate	116.730.886,91	68.867.482,51
Poistot		
Rakennuksista ja rakennelmista	3.192.096,45	
Koneista ja kalustosta	32.308.123,22	
Aineettomista oikeuksista	20.866,30	
Muista pitkävaikutteisista menoista	2.364.328,95	
Konsernin lisäpoistot	1.618.401,65	
	39.503.816,57	
Liikevoitto	77.227.070,34	48.709.770,68
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	20.341.033,54	
Osinkotuotot	1.512.789,80	
Muut tuotot	2.334.475,32	
Muut kulut	- 331.151,00	
	23.857.147,66	
	101.084.218,00	64.857.915,85
Varausten muutokset		
Varastovaraus	34.362.229,00	
Investointivaraus	28.200.000,00	
Muut varaukset	1.441.238,38	
	- 64.003.467,38	
Korkokulut		
Verot	19.019.496,35	
Käyttöraha-astosta	- 17.816.575,30	
	- 1.202.921,05	
Vähemmistön osuus Helsinki		
Televisio Oy:n tuloksesta	- 674.523,14	
Tilikauden voitto	mk 20.647.068,10	mk 14.411.061,24

Konserniin kuuluvat emoyhtiö Sanoma Osakeyhtiö ja seuraavat tytäryhtiöt: Lehtikuva Oy, Oy Linguaphone Ab, Si-monpaino Oy ja Helsinki Televisio Oy. Keskinäisen omistuksen eliminointi on suoritettu hankintamenomenetelmällä.

Konsernin tase 31.12.1981

Vastaavaa	1981	1980
Rahoitusomaisuus		
Rahat ja pankkisaamiset	35.690.916,46	
Myyntisaamiset	138.413.543,88	
Lainasaamiset	102.069.956,55	
Ennakkomaksut	2.490.237,26	
Siirtosaamiset	18.794.338,95	
Muut rahoitusvarat	19.926.278,92	317.385.272,02
		261.309.835,96
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	61.030.258,77	
Tavarat ja keskeneräiset työt	7.201.959,46	
Muu vaihto-omaisuus	1.636.960,00	69.869.178,23
		39.359.916,61
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot		
Maa-alueet	22.100.716,11	
Rakennukset ja rakennelmat	21.504.152,21	
Koneet ja kalusto	108.937.153,86	
Muut aineelliset hyödykkeet	5.584.005,77	
Osakkeet ja osuudet	33.794.491,43	
Aineettomat oikeudet	187.796,70	
Pitkävaikutteiset menot		
Yhtiöiden taseista	14.444.315,43	206.552.631,51
Konserniaktiiva	3.842.773,00	
		134.425.919,69
	<u>mk 597.649.854,76</u>	<u>mk 435.095.672,26</u>

Konsernin liitetiedot 31.12.1981

1. Oman pääoman muutokset	2. Eläkesäätiön vastuuvajaus	563.264,55
Sidottu oma pääoma	3. Velan vakuudeksi annetut arvopaperit	17.674.451,15
Osakepääoma 1. 1. 1981	Velan vakuudeksi annetut kiinnevelkakirjat	78.000.000,00
K-osakkeita 7.100.760,00	Velan vakuudeksi annetut säästökirjat	28.300,00
E-osakkeita 7.100.760,00	Takaukset	2.614.884,34
Arvonkorotusrahasto	Takaukset konserniyhtiöiden puolesta	19.885.544,27
Helsinki Televisio Oy:n vararahasto,	4. Käyttöomaisuuden verotusarvot	
konsernin osuus	Maa-alueet	19.618.082,00
31. 12. 1981	Rakennukset ja rakennelmat	46.101.046,00
	Osakkeet ja osuudet	27.815.840,00
Vapaa oma pääoma		
1. 1. 1981		
Jaettu osinkoa		
Annettu lahjoituksia		
Käytetty veroihin		
Konserniosakkeiden myynti		
Helsinki Televisio Oy:n tappio ed. vuosilta, konsernin osuus		
Tilikauden voitto		

Vastattavaa

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Ostovelat

Ennakkomaksut

Siirtovelat

Muut lyhytaikaiset velat

Pitkäaikainen

Eläkelainat

Muut pitkäaikaiset velat

Varaukset

Varastovaraus

Investointivaraukset

Muut varaukset

Vähemmistön osuus

Oma pääoma

Sidottu

Vapaa

Tilikauden voitto

1981

1980

42.498.671,91

117.907.942,38

66.876.473,99

16.070.605,05

243.353.693,33

197.341.615,20

164.541.264,64

28.220.740,40

192.762.005,04

141.477.993,68

34.362.229,00

68.218.000,00

4.842.308,38

107.422.537,38

43.419.070,00

1.508.709,29

22.021.691,71

9.934.149,91

20.647.068,10

52.602.909,72

52.856.993,38

mk 597.649.854,76

mk 435.095.672,26

Konsernin rahoitus- laskelma (mmk)

Rahan lähteet

1981

1980

5. Konserniosakkeet

Sanoma Osakeyhtiö

Sanoma Inc.

Erikoislehdet Oy

Muut osakeyhtiöt

Huoneisto-osakkeet

Helsinki Televisio Oy

Lehtikuva Oy

Oy Linguaphone Ab

Simonpaino Oy

6.603.480,00

5.000,00

10.723.184,82

15.203.554,81

1.205.411,00

43.160,80

9.150,00

1.550,00

33.794.491,43

Tulorahoitus

Tulos ennen tilinpäätössiir-

toja ja veroja

Verot

Poistot

Lainojen lisäykset

94,7

83,6

- 19,0

- 5,4

39,5

20,2

115,2

98,4

52,2

0,4

167,4

98,8

Rahan käyttö

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Osingonjako + lahjoitukset

Nettokäyttöpääoman lisäys

Siirto eläkesäätiölle

115,6

58,4

2,2

1,8

41,4

10,3

8,2

28,3

167,4

98,8

6. Lehtikuva Oy:n omistamat

Sanoma Osakeyhtiön osakkeet,

27.791 kpl nimellisarvo

833.730,00

7. Käyttöomaisuuden osalta

hankintamenon lisäksi

aktivoidut muut menot

Helsinki Televisio Oy

3.313.558,04

8. Varastovarauksessa

Oy Linguaphone Ab:n osalla

vuoden 1980 varastovarausta

199.557,17

Nettokäyttöpääoman muutos

Rahoitusomaisuus, lisäys

Vaihto-omaisuus, lisäys

Lyhytaikainen vieras

pääoma, lisäys

56,1

41,3

30,5

7,9

- 45,2

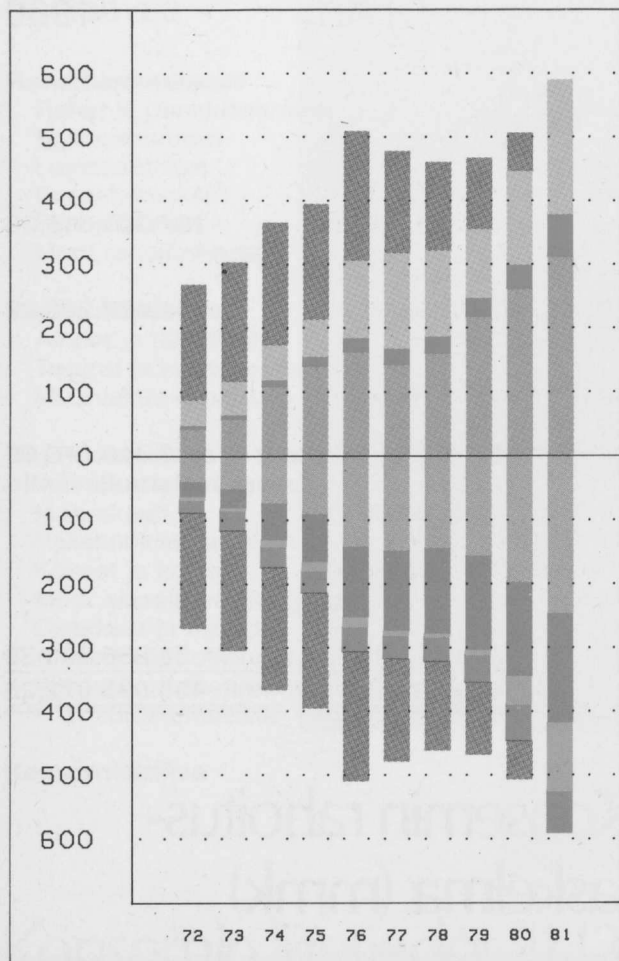
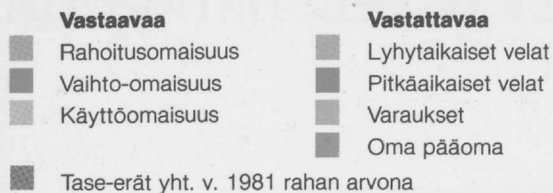
- 38,9

41,4

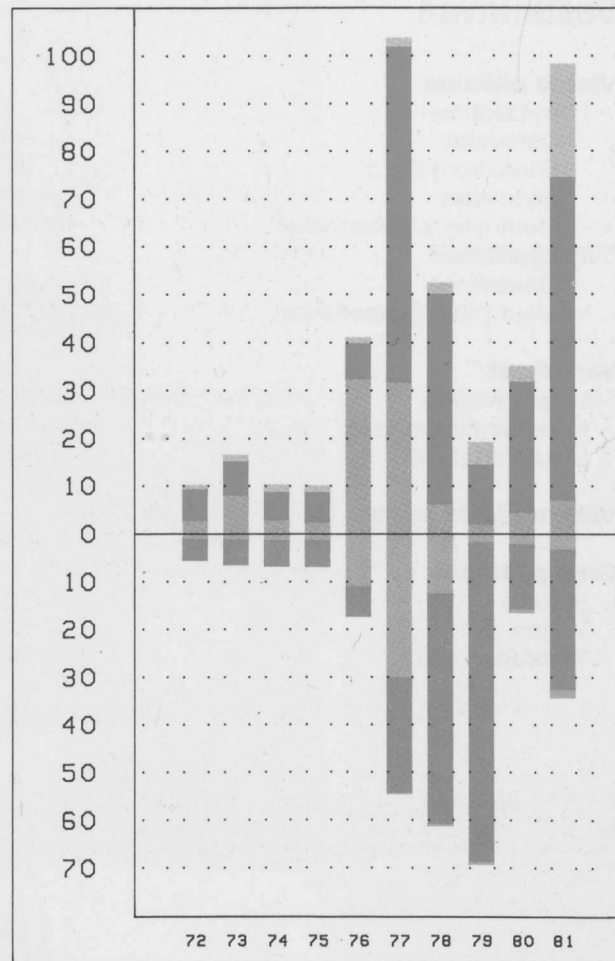
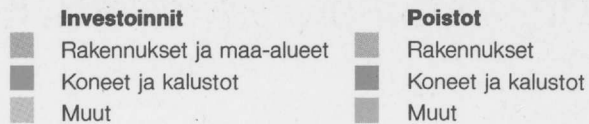
10,3

Tase-erien kehitys v. 1972–1981 (mmk)

Investoinnit ja poistot

Palkat ja sosiaalikulut

Työssäoloajalta henkilökunnalle maksetut
palkat ja palkkiot
Sairaus- ja äitiyslomapalkat
Vuosilomapalkat m.l. varauksen muutos
Palkat ja palkanluonteiset erät

Työnantajan sosiaaliturvamaksut
TEL- ja LEL-vakuutusmaksut
Muut lakisääteiset henkilösivukulut
Yhteensä

Vapaaehtoiset henkilösivukustannukset
Siirto eläkesäätiölle
Yhteensä

Palkkiot henkilökuntaan kuulumattomille
Kaikki yhteensä

	1981	1980
	206.485.314,89	172.153.203,74
	6.101.838,62	4.800.816,24
	39.856.326,96	34.775.163,69
	<u>252.443.480,47</u>	<u>211.729.183,67</u>
	17.531.212,22	14.960.350,97
	27.907.125,00	24.444.007,73
	2.717.040,25	3.406.082,15
	<u>48.155.377,47</u>	<u>42.810.440,85</u>
	8.822.042,07	6.893.334,88
	8.196.615,13	28.261.000,00
	<u>17.018.657,20</u>	<u>35.154.334,88</u>
	<u>9.343.256,48</u>	<u>7.160.587,76</u>
	<u>326.960.771,62</u>	<u>296.854.547,16</u>

Sosiaalikululuissa ei ole mukana tilojen, kaluston tms. vuokria eikä muitakaan sisäisiä veloituksia.

Vuoden 1981 em. summiin sisältyy palkkoja ja palkkioita hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle 1.926.436,12 mk.

Tilintarkastuskertomus

Olemme tarkastaneet Sanoma Osakeyhtiön tilikauden 1981 kirjanpidon, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä hallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Tilitoimisto Aimo Autio Ky on suorittanut tilikauden aikana jatkuvaa tarkastusta.

Emoyhtiö

Tilinpäätös on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tuloslaskelman mukaan tilikauden voitto on 28.255.852,74 mk.

Puollamme

tuloslaskelman ja taseen vahvistamista;
vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
taseen mukaisen voiton käyttämistä hallituksen toimintakertomuksessaan esittämällä tavalla.

Konserni

Konsernitilinpäätös on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti. Konsernitaseen mukainen vapaa oma pääoma on 30.581.218,01 mk.

Puollamme

konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamista.

Helsingissä 2. päivänä huhtikuuta 1982

Aimo Autio
KHT

Antti Helenius
KHT

Hallitus

Aatos Erkko puheenjohtaja	valittuna toimikaudeksi	1981–1983
Teo Mertanen varapuheenjohtaja	” ”	1980–1982
Aarne Castrén	” ”	1979–1981
Pentti J. K. Kouri	” ”	1980–1982
Väinö J. Nurmimaa	” ”	1981–1983
Jaakko Rauramo	” ”	1980–1982
Patricia Seppälä	” ”	1979–1981

Erovuorossa ovat jäsenet Aarne Castrén ja Patricia Seppälä.

Tilintarkastajina ovat toimineet kauppat.lis. Aimo Autio, KHT, ja kauppat.maist. Antti Helenius, KHT, sekä varalla kauppat.maist. Johanna Perälä, KHT, ja kauppat.maist. Aunus Salmi, KHT.

Ehdotus voittovarojen käytöstä

Tilikauden voitto on 28.255.852,74 mk. Edellisen vuoden voittovaroista on käytettävissä 10.666.769,59 mk. Näin ollen on yhtiökokouksen käytettävissä yhteensä 38.922.622,33 mk.

Hallitus ehdottaa, että em. varoista	38.922.622,33 mk
– jaetaan osinkona 4,50 mk osaketta kohden eli	2.130.228,00 mk
– siirretään käyttörahastoon	30.000.000,00 mk
– siirretään lahjoitusvaraukseen hallituksen päätettäväksi	200.000,00 mk
– ja jäännös	6.592.394,33 mk

jätetään voitto- ja tappiotilille, ja että hallitus oikeutetaan käyttämään vapaan oman pääoman varoja verojen maksuun vuoden 1982 aikana.

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevan ehdotuksen, tulevat yhtiön omat varat olemaan seuraavat:

Osakepääoma	14.201.520,00 mk
Arvonkorotusrahasto	1.399.240,00 mk
Käyttörahasto	40.050.872,51 mk
Lahjoitusvaraus	200.000,00 mk
Käyttämättömät voittovarot	6.592.394,33 mk

Investointivarauksen määrä on 68.218.000,00 mk, varastovarauksen 33.663.000,00 mk sekä luottotappiovarauksen 4.060.000,00 mk.

Helsinki 19. 3. 1982

Aatos Erkko

Teo Mertanen

Patricia Seppälä

Väinö J. Nurmimaa

Aarne Castrén

Jaakko Rauramo

Pentti J. K. Kouri

Helsingin Sanomat

Tasavallan presidentin Urho Kekkosen sairastuminen ja vaalitaistelu hänen seuraajansa valitsemiseksi nousi vuoden 1981 suurimmaksi kotimaan uutisaiheeksi. Uutisvuosi oli muutenkin keskimääräistä vilkkaampi. Sille antoi leimansa suurvaltasuhteiden ja kansainvälisen ilmapiirin jatkuva kiristyminen. Euroopassa jännitystä lisäsi erityisesti Puolan sisäinen kriisi.

Helsingin Sanomien sisällössä korostui kolme piirrettä: Kansainvälisten suurtapahtumien seuranta, presidenttikysymyksen raportointi sekä pääkaupunkiseudun uutistoiminnan tehostaminen. Lehden julkaisemat HS-gallupit herättivät poikkeuksellisen suurta mielenkiintoa presidenttikeskustelun alkamisen vuoksi. Vaalitaistelun aikana lehti noudatti sitoutumatonta linjaansa.

Helsingin Sanomien aluetoimitusten tietoliikenneyhteyksiä Helsinkiin parannettiin. Lehden sisällön havainnollistamista tehostettiin mm. käyttämällä hyväksi tietokonetta tilastografiikassa.

Vuoden lopulla Helsingin Sanomien päätoimittajaksi ja vastaavan päätoimittajan varamieheksi nimettiin fil.tri Keijo K. Kulha 1. 4. 1982 alkaen.

Helsingin Sanomien keskilevikki oli vuonna 1981 arkisin 402.280 kpl ja sunnuntaisin 463.046 kpl. Arkilevikin kasvu oli 8.583 kpl eli 2,2 % ja sunnuntailevikin kasvu 7.188 kpl eli 1,6 %. 400.000 kpl:n raja ylitettiin arkilevikissä ensimmäisen kerran. Sekä vuonna 1981 että edellisenä vuonna sanomalehtien keskimääräinen levikkikasvu oli Suomessa 1,8 %.

Ilmoituksia lehdessä julkaistiin 42.927 palstametriä. Tämä vuosivolyymi on Helsingin Sanomien historian toiseksi suurin. Edelliseen vuoteen verrattuna kasvua oli 3.586 palstametriä eli 9,1 %. Ilmoitusten lukumäärä 569.254 oli 15,1 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Neliväri-ilmoituksia julkaistiin 519 kpl eli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Sanomalehtien keskimääräinen ilmoitusvolyymien kasvu Suomessa oli 9,1 %.

Vertailuun vaikuttaa vuoden 1980 lukuja pienentänyt toimittajalakko.

Lehden vuosikerran sivumäärä oli 17.722, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 1.574 sivua eli 9,7 %.

Levikkijärjestelmän automatisoinnissa edistytettiin useilla osa-alueilla, ja toimintavuoden aikana käyn-

nistettiin järjestelmän kokonaisuudistukseen tähtäävä projekti. Vuonna 1980 aloitettu Helsingin Sanomien hoitama yhteisjakelu Helsingissä vakiintui toiminnallisesti, ja yhteisjakelua laajennettiin erityisesti muualla Uudellamaalla.

Helsingin Sanomien, Turun Sanomien ja Aamulehden Kärkikolmikko-yhteistyö valtakunnallisen ilmoittelun alueella jatkui. Yli 250 ilmoitusasiakkaalle järjestettiin tämän yhteistyön puitteissa väritekninen seminaari.

Helsingin Sanomien ilmoitusmyynti perustui lähinnä lehden vahvoille mediaominaisuuksille sekä erilaisten tutkimusten ja selvitysten hyväksikäyttöön markkinointityössä.

Paikallisten ilmoittajien palvelun parantamiseksi aloitettiin koemielessä kahden alueellisen ilmoitusliitteen julkaiseminen. Nämä Helsingin Sanomien mukana tilaajille Espoossa ja Länsi-Helsingissä jaettavat liitteet saivat nimekseen HS-Lähimarkkinat.

Helsingin Sanomien tukemia urheilutapahtumia olivat Hopeasompa-hiihdot, Jukolan viesti, Siniviittauinit, Optimistijollien SM-purjehdus sekä uusina tapahtumina Jumppakärpänen ja Helsinki City Marathon.

Ilta-Sanomat

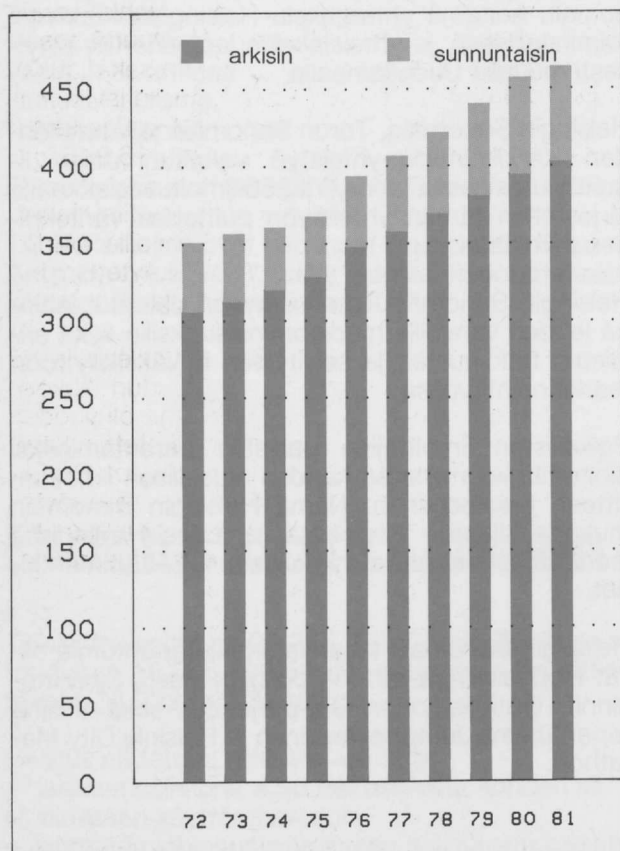
Toimintavuoden aikana Ilta-Sanomat pyrki hoitamaan osuutensa uutisten välittämisessä nopeasti ja luotettavasti. Ilta-Sanomat seurasi suurtapahtumia maailmalla menemällä mahdollisuuksien mukaan itse tapahtumapaikoille. Maailmaa vavahduttaneet valtion ja kirkon päämiehiin kohdistuneet väkivallanteot ja Puolan tilanteen kehitys selostettiin nopeasti ja seikkaperäisesti.

Kotimaan tapahtumista nousi vuoden keskeisimmäksi asiaksi tasavallan presidentin Urho Kekkosen vetäytyminen virasta sairauden vuoksi ja kansakunnan valmistautuminen ennen aikaisiin presidentinvaaleihin.

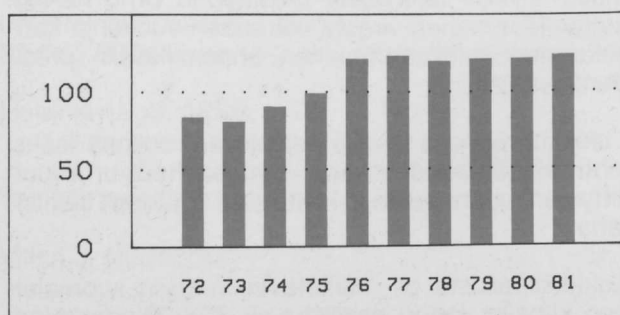
Lukijoita monella tavalla palvelevan roolinsa lisäksi lehti säilytti vuoden aikana kuvansa myös urheiluun liittyvien myönteisten ja kielteisten ilmiöiden tulkitsejana.

Lukijakilpailusta oli mainittavin Vuoden suomalainen kilpailu, johon osallistui yli 32.000 vastaajaa.

Helsingin Sanomien keskimääräinen levikin kehitys

Ilta-Sanomien levikin kehitys

Lehden lukijat valitsivat vuoden suomalaiseksi Mauno Koiviston, joka sai ylivoimaisen äänimäärän.

Ilta-Sanomien levikin kehitys oli vuoden alkupuoliskolla lievästi laskeva, ja myynti oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla keskimäärin 116.051 kpl päivittäin. Kesällä kysyntä kuitenkin kasvoi voimakkaasti, ja uutisrikkaan syyskauden johdosta lehden tarkastettu nettolevikki oli vuoden toisella puoliskolla 128.082 kpl. Tämän ansiosta lehden koko vuoden keskimääräinen nettolevikki oli 122.067 kpl eli suurempi kuin koskaan aikaisemmin lehden historiasa. Lehden ilmoitustilan myynti väheni tuntuvasti. Ilmoitusvolyymi 2.474 palstametriä oli 23,4 % edellisvuotta alhaisempi.

Ilta-Sanomien urheilutoiminnan tukitoimenpiteiden piiriin kuuluivat, kuten aikaisempinakin vuosina, Iltarastit ja Kultakiekko-turnaus.

Tuotantotekniikka

Vuoden 1981 aikana luotiin perusta monille tuotannon kannalta keskeisille uudistuksille kuten toimitteluksen tekstin suorasyötölle, sähköiselle sivutaitolle sekä Sanomalan postitukselle.

Tuotantoon tehtiin useita toimintaa täydentäviä ja kehittäviä laitehankintoja. Sivunvalmistusta varten tilattiin Hastech Inc:lta ilmoitus- ja taittojärjestelmä, joka ilmoitusten osalta otettiin tuotantoon vuoden lopulla. Vuoden 1981 toukokuussa jaettiin tietokone-laitteisto kahteen tilaan tuotannon varmistamiseksi. Varakoneeksi asennettiin uusi valolatomakone. Tekstinjälkeisten ilmoitusten typografiamuutos toteutettiin toukokuussa. Nelivärikuvien laadun valvontaan hankittiin elektroninen vedostuslaitteisto. Sivunsiirron varmistamiseksi Sanomalaan otettiin tammikuussa käyttöön kolmas faksimilelaitteisto.

Toimintavuoden aikana sivumäärät kasvoivat ennustettua jyrkemmin.

Sanomalan kuusi uutta painoyksikköä otettiin tuotantoon joulukuussa. Sanomalan painohalli saavutti lopullisen kokoonpanon, yhteensä 42 painoyksikköä. Vuonna 1982 täydennetään painokoneita siten, että kaikissa yksiköissä on lisäväriyksikkö.

Tuotantovolyymit olivat vuonna 1981 ennätyskellisiä. Paperia käytettiin vuoden 1981 aikana 55.242 tonnia, jossa oli kasvua 14,2 %. Painoväriä kului 664,7 tonnia, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 14,8 %.

Sanomala-myynti ja uudet tuotteet

Sanomala-myyntin laskutus kasvoi 41 % edellisestä vuodesta ja nousi 21,7 mmk:aan. Sanomalassa painettiin vuoden lopussa seuraavat asiakaslehdet: Hevosurheilu, Insinööriutiset, Koulusanomat, Landsbygdens Folk, Luonnonsuojeluväki, Länsiväylä, Maaseudun Tulevaisuus, Pääkaupunkilehti, Sana, Uudenmaan työpaikat ja Veikkaus-Lotto.

Lisäksi painettiin tabloid-muotoisia yksittäisjulkaisuja ja mainospainot tuotteita.

Helsingin Sanomain uusien tuotteiden organisaatio vakiintui toimintavuoden aikana. Vuoden lopulla sen vahvistukseksi liitettiin yhtiön tietopalveluysikö, Sanoma-Info.

Tieteen Tiedotus ry:n ja Helsingin Sanomain yhteistoimintasopimukseen perustuva Tiede 2000 lehti alkoi ilmestyä säännöllisesti kahdeksan kertaa vuo-

dessä. Tieteen Tiedotus r.y:n jäseniä ovat Suomen Akatemia, Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto, SITRA, Suomen Kulttuurirahasto, Suomen Tiedeakatemian valtuuskunta sekä joukko erilaisia säätiöitä. Elokuussa suoritetussa levikintarkastuksessa lehden levikki oli 14.873 kpl, ja kertomusvuoden lopussa lehdellä oli tilaajia 16.946 kpl.

HS-kirjatuotannon tuotekehittelyä jatkettiin Helsingin Sanomain linjaan sopivilla tuoteideoilla. Niiden toteuttamisessa ja markkinoinnissa käytettiin hyväksi lehden tarjoamia mahdollisuuksia.

HS-telen tietosisältöä kehiteltiin kokeilemalla ja katselutilastoja seuraamalla. Kuvaruudun kokoisten tietosivujen määrä kasvoi hieman ja oli vuoden vaihteessa 4.500 kpl. Loppuvuodesta otettiin käyttöön ensimmäiset kaksisuuntaiset tiedostot. Saatujen kokemusten pohjalta pyritään HS-telelle löytämään oma selvä toimintamallinsa ja asemansa tulevaisuuden viestintäkentässä nykyisten sanomalehtiemme luontevana täydentäjänä.

Sanomapaino

Kertomusvuoden aikana hidastui yleinen taloudellinen kehitys Suomessa. Kun samanaikaisesti markkinatilanne eräissä tärkeimmissä graafisen alan vientikohdemaissa, kuten Ruotsissa, oli huono, kiristyi kilpailu entisestään kaupallisten painojen välillä. Markkinatilanteen tiukentumisesta huolimatta Sanomapaino saavutti tavoitteeksi asetetun kokonaismyyntitason.

Markkinoinnissa keskityttiin erikoisaikakauslehtien, myyntijärjestelmätuotteiden, yritysulkaisujen sekä näihin liittyvien palvelujen myyntiin. Jo usean vuoden aikana tehty työ markkinoinnin tehostamiseksi sekä erityisesti tuotteiden kehittämiseksi osoittautui tulokselliseksi.

Kireästä kilpailutilanteesta huolimatta onnistuttiin markkinoilta hankkimaan sopimuspohjaisia töitä aiempaa runsaammin. Vientimarkkinoinnin taantuma pystyttiin korvaamaan kotimaan myynnillä. Tilauskanta säilyi hyvänä, ja lähes koko valmistuskapasiteetti oli käytössä. Vastuu viennin uusmyynnistä oli edelleen Osuuskunta Finnprintillä.

Sanomapainon merkittävimmät asiakkaat oman yhtiön lisäksi olivat aikaisempien vuosien tapaan

Tukkukauppojen Oy/TUKO, Oy Valitut Palat-Reader's Digest Ab, A-lehdet Oy sekä maatilatalouksien ammatti- ja järjestölehdet. Ulkopuolisten asiakkaiden osuus Sanomapainon kokonaismyynnistä oli 56 % eli sama kuin edellisenäkin vuonna. Yli 1 mmk:n vaihtoon yltäneiden asiakkaiden määrä kasvoi lähes kolmanneksella.

Tuotannon rakenne kehittyi toimintasuunnitelman mukaisesti. Ladottujen merkkien määrä pieneni 5 %. Nelivärikuvatuotannon määrä kasvoi sen sijaan 15 %. Rotaatioilla painetun tuotannon määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Arkkikoneiden tuotanto pieneni 12 %, minkä seurauksena myös jälkikäsittelyosastojen tuotantotulokset pienenivät keskimäärin 4 %.

Vuoden 1981 tärkeimmät investoinnit kohdistuivat uuden tekstinvalmistusjärjestelmän käyttöönottoon. Nelivärikuvatuotantoon asennettiin toimintaperiaatteeltaan ainutlaatuinen sivunvalmistusjärjestelmä, joka pystyy käsittelemään monimutkaista taittoa vaativia värisivuja. Painossa ja sitomossa jatkettiin integraatioasteen kohottamista siirtymällä aikakauslehtityyppisten tuotteiden arkkien käsittelyssä vaihteittain suurnippujärjestelmään.

Aikakauslehti- ja kirjaryhmä

Aikakauslehdet

Kireä kilpailutilanne jatkui aikakauslehtimarkkinoilla. Kilpailutilanteen huomioon ottaen Sanoma Osa-
keyhtiön aikakauslehdet menestyivät tyydyttävästi.

Me naiset lehden levikki kasvoi edellisestä vuodesta. Vuoden keskimääräinen levikki oli 132.234 kpl. Ilmoitussivujen määrä sen sijaan väheni ja oli nyt 583. Vuosikerran sivumäärä oli 4.992.

Kodin Kuvalehden vuodesta 1975 suotuisana jatkunut kehitys taantui jonkin verran. Keskimääräinen levikki oli 185.451 kpl. Ilmoitussivuja oli 565. Vuosikerran sivumäärä oli 3.040.

Suuri Käsityökerho säilytti asemansa maamme suurimpana käsityöalan julkaisuna. Koko vuoden keskimääräinen levikki oli 109.354 kpl. Ilmoitussivuja oli 91. Vuosikerran sivumäärä oli 1.058.

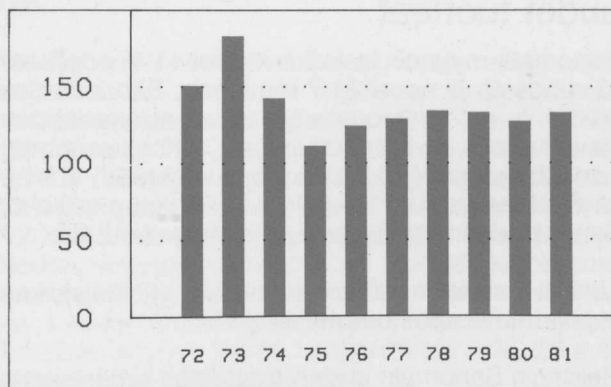
Aku Ankka lehden levikki kehittyi suotuisasti. Keskimääräinen levikki oli 298.046 kpl. Ilmoitussivuja oli 13 ja vuosikerran sivumäärä oli 1.684.

Kansa Taisteli – miehet kertovat lehden keskilevikki oli 36.964 kpl. Ilmoitussivuja oli 25. Vuosikerrassa oli 432 sivua.

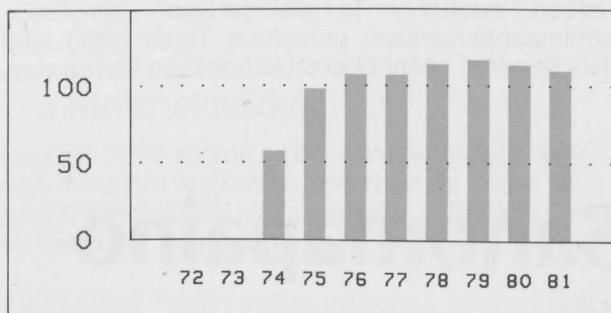
Eläinmaailma lehden levikki oli 38.073 kpl. Ilmoitussivujen määrä oli 16, ja vuosikertaan sisältyi 576 sivua.

Uutena lehtenä aloitettiin kuukausittain ilmestyvä Nalle Puh sarjakuvalehti, jonka alkumenestys oli erinomainen. Kertomusvuonna ilmestyi lehden joulukuun numero, jonka levikki oli 20.000 kpl.

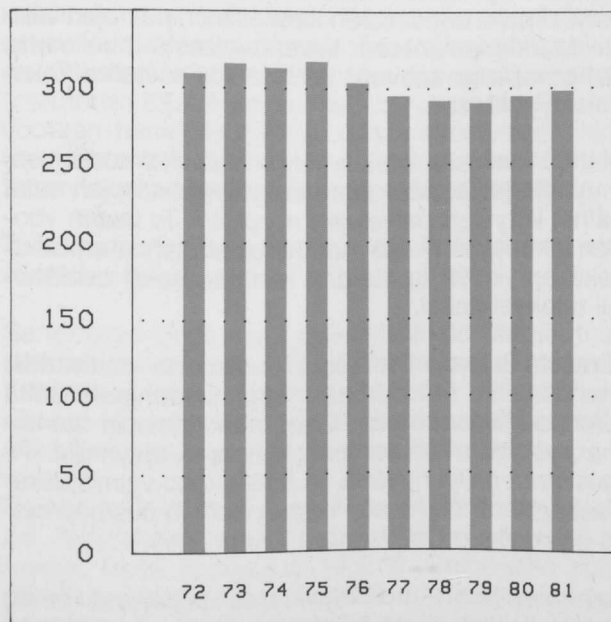
Me naiset lehden levikin kehitys

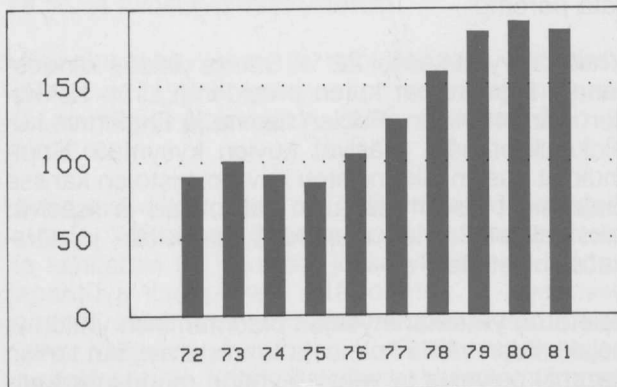
Suuren Käsityökerhon jäsenlehden levikin kehitys

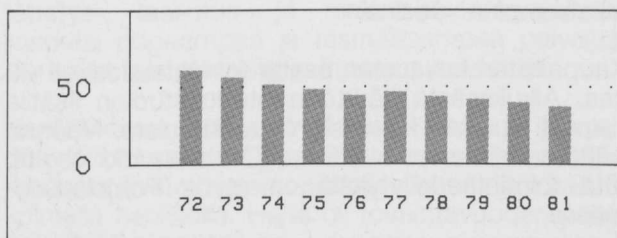
Aku Ankka lehden levikin kehitys

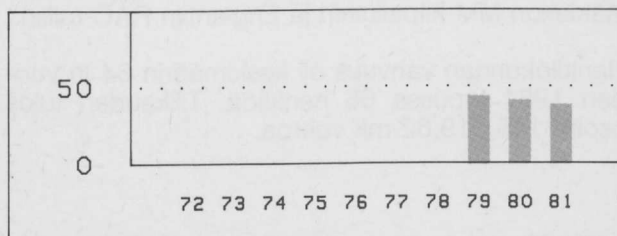
Kodin Kuvalehden levikin kehitys

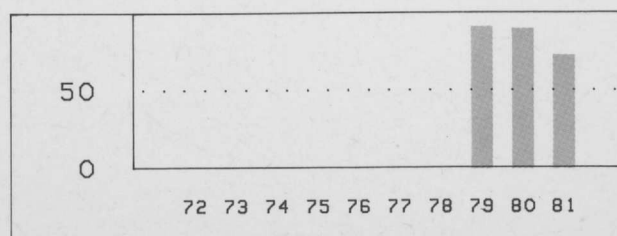
Kansa taisteli – miehet kertovat lehden levikin kehitys

Eläinmaailma lehden levikin kehitys

Roope-setä, taskulehden levikin kehitys

Kirjat

Kirjatuotanto keskittyi edelleen lasten kirjallisuuteen, päätuotteina sarjakuva- ja Lasten Oman Kirjakerhon kirjat. Uusia kirjanimikkeitä julkaistiin 49. Kasvuun vaikutti Roope-setä taskulehden ilmestymiskertojen muutos kuudesta kahteentoista sekä muiden uusien Disney-sarjakuvakirjojen ilmestyminen. Uusintapainosten nimikemäärä oli 8. Kirjatuotteiden kokonaismyynti oli 2.619.351 kpl.

Erityisen hyvin menestyi Lasten Oma Kirjakerho. Kerhon jäsenmäärä oli vuoden lopussa 39.897. Aku Ankan taskukirjan suosio oli edelleen vankkumaton. Ilmestymistiheyden muutos pudotti odotetusti Roope-setä taskulehden levikkiä. Toteutunut 72.307 kpl:n levikki oli kuitenkin varsin tyydyttävä.

Suurikokoisten sarjakuvakirjojen sarjaa jatkoi kertomusvuonna Mikin suuret seikkailut sekä huokeampaan hintaluokkaan sijoittuva Aku Ankan lukupaketti. Sarjakuvatuotannon lisäksi ilmestyi lapsiperheille tarkoitettu suurikokoinen teos Eläinmaailman pienokaiset.

Guinness, Suuri Ennätyskirja julkaistiin syksyllä uudistettuna laitoksena. Kirjan kokonaispainos, 16.000 kpl, myytiin loppuun. Vuonna 1980 aloitetun Teema-sarjan menestys ei vastannut odotuksia.

Erikoistuotteet

Erikoistuotteiden myyntivolyymi laski edellisestä vuodesta. Lasten askartelupaketti Onnimannin Oppileikit sekä ruokaohjekortisto Kotikeittiön Parhaat päättyivät vuoden aikana. Pääosa myynnistä oli tavaramyyntiä lähinnä omien myyntikanavien kautta. Erikoistuotelinjaan kuuluneet yritysulkaisut siirrettiin keväällä omaksi yksikökseen Sanomapainon organisaatioon.

Tytäryhtiöt

Helsinki Televisio Oy

Konsernisuhde Sanoma Osakeyhtiön ja Helsinki Televisio Oy:n välille syntyi tammikuussa 1981 Sanoma Osakeyhtiön tullessa Helsinki Televisio Oy:n enemmistöosakkaaksi. Taloudellisesti varsin vakavissa vaikeuksissa olleessa yhtiössä kannattavuus oli tilikauden loppupuolella selvästi paranemassa, joskin edelleen tappiollinen.

Yhtiön hallitseman kaapeliverkon rakentaminen ja siihen liittyvä myyntityö keskittyi pääasiassa Haagan, Lassila-Kannelmäen ja Lauttasaaren alueille sekä kantakaupungin liittymätiheyden nostamiseen. Vuoden 1981 lopulla oli sopimuksen verkoon liittymisestä tehnyt 1.721 kiinteistöä, joissa asuntoja oli yhteensä 74.067. Maksullisen, talouskohtaisesti tilattavan viihdekanavan tilaajamäärä 31. 12. 1981 oli 12.408.

Kaapelitelevisio oli vielä mainosvälineenä vieras sekä mainostoimistoille että mainostajille, eikä kaikkia sen tarjoamia mahdollisuuksia osattu käyttää hyväksi. Syyskaudella 1981 alkoi kuitenkin uudeleen organisoitu järjestelmällinen myyntityö tehota lisäten selvästi lähetyksien kysyntää.

Studio ja sen laitteiston vapaata kapasitettia hyödynnettiin edelleen ulkopuolisille vuokraamalla. Joulukuussa tehtiin päätös studion tuotantopalvelujen täydentämisestä laitehankinnoin ja markkinointiorganisaatiota kehittämällä.

Vuonna 1981 lähetettiin omaa ohjelmaa keskimäärin 31 tuntia viikossa, mistä Helsinki-kanavan ohjelmat muodostivat noin viisi viikkotuntia. Ohjelmisto koostui Helsinki-kanavalla pääasiallisesti näytelmällisistä sarjoista ja kotimaisista pitkistä elokuvista. Viihdekanavalla pitkät elokuvat muodostivat ohjelma-ajasta yli puolet lopun koostuessa näytelmällisistä sarjoista, urheiluohjelmista, musiikkiviihteestä, lasten- ja nuorten ohjelmista sekä luonto- ja kulttuuridokumenteista. Ohjelmiston alkuperäimäitä olivat Suomen ohella mm. USA, Englanti, Ranska, Kanada, Länsi-Saksa, Brasilia, Italia, Puola ja Tšekkoslovakia. Kansainvälisillä ohjelmamarkkinoilla luotiin uusia liikesuhteita, joiden kautta riittävän ja tasokkaan ohjelmiston saanti näyttää turvattulta.

Tilikauden 1. 7. 1980–31. 12. 1981 tilinpäätös osoittaa 148.201,01 markan tappiota.

Tilikauden aikana oli yhtiön palveluksessa keskimäärin 53 henkilöä, ja vuoden 1981 lopussa henkilömäärä oli 44.

Lehtikuva Oy

Toimintavuosi oli kaikkien osastojen kohdalla edellistä parempi.

Yhtiön myynti kasvoi 22 %. Suurta yleisöä kiinnostaneet tapahtumat kuten presidentti Urho Kekkosen sairastuminen, Puolan tilanne ja Englannin kuninkaalliset häät lisäsivät kuvien kysyntää. Sopimukset uusien ulkomaisten kuvatoimistojen kanssa laajensivat kuvamateriaalin valikoimaa ja lisäsivät ulkomaisten kuvien menekkiä televisiolle ja aikauslehdistölle.

Telefoton yhteislähetysajan pidentäminen yhtiön ja asiakkaiden välillä kolmesta tunnista neljään tuntiin paransi palvelua ja vahvisti yhtiön markkinaosuutta. Arkistokuvien myynnissä voitiin havaita selviä asiakasrakenteen muutoksia. Myynti lehdistölle, televisiolle ja mainostoimistoille kasvoi. Myynnin kasvu kustantamoille sitävastoin pysähtyi, koska uusia haku- ja urheiluteoksia julkaistiin vähemmän kuin aikaisempina vuosina.

Kaupallisten kuvausten osalta toimintavuosi oli vilkas. Alkukesästä käyttöön otettu studion lisätila helpotti suurten kuvausten suorittamista. Vuonna 1980 toimintansa aloittanut Oulun studio osoitti, että toimintaedellytyksiä on myös Pohjois-Suomessa.

Yhteistyö amerikkalaisen Time-lehden kanssa jatkui. Lehden toimeksiannosta tehtiin kuvausmatkat mm. Puolaan ja Iraniin. Tämän lisäksi tehtiin kuvausmatkoja merkittäviin ulkomaisiin urheilutapahtumiin mm. Norjaan Oslon MM-esikisoihin, Ruotsiin jääkiekon MM-kilpailuihin ja Englantiin RAC-ralliin.

Henkilökunnan vahvuus oli keskimäärin 64 ja vuoden 1981 lopussa 66 henkilöä. Tilikauden tulos osoitti 145.519,62 mk voittoa.

Oy Linguaphone Ab

Kulunut toimintavuosi oli tyydyttävä. Myynti kasvoi 18 %, ja tulostavoitteet ylitettiin.

Myynnin kehitykseen ja taloudelliseen tulokseen vaikuttivat myyntiorganisaation vahvistaminen sekä markkinointipanoksen oikea suuntaaminen ja mitoitus.

Kielikurssivalikoimassa oli 34 kieltä ja 260 eri kielikurssia. Valikoima oli maan laajin. Uutena tuotteena kehitettiin OEK-kurssi, jossa yhdistyvät kotona tapahtuva itseopiskelu, etäisopetus ja opettajien johdolla tapahtuva luokkahuoneopetus tenttipäivineen. Yritysten ja nuorten kielikoulutuspalvelujen kysyntä kasvoi. Yrityksille suunnatun myynnin menestykseen vaikutti ratkaisevasti organisaation vahvistaminen kahdella henkilöllä.

Oy Linguaphone Ab siirtyi toimintavuoden aikana automaattiseen tietojenkäsittelyyn. Markkinointi-, lähetys-, laskutus- ja maksuvalvontasovellutus merkitsi nopeampaa ja täsmällisempää palvelua, perinnän tehostumista ja kustannussäästöjä.

Henkilökunnan vahvuus oli keskimäärin 10 ja vuoden 1981 lopussa 9 henkilöä. Uusien kielikurssien johdosta sivutoimisten opettajien lukumäärä kasvoi kolmella henkilöllä. Heitä oli toimintavuoden päättyessä 13 henkilöä.

Tilinpäätös osoittaa 83.005,09 mk voittoa.

Simonpaino Oy

Simonpaino Oy:llä ei ollut operatiivista toimintaa vuoden 1981 aikana. Yhtiön käyttöomaisuuden vuokrauksesta Sanomapainolle saatiin tuloja. Lisäksi yhtiöllä oli korkotuloja. Vuonna 1981 ei suoritettu investointeja.

Tilinpäätös osoittaa 541.393,73 mk voittoa.

Henkilöstö

Henkilömäärät

Sanoma Osakeyhtiön palveluksessa oli kaikkiaan 4.842 (4.647) henkilöä. (Suluissa vertailuvuodelta 1980.) Kokopäivätoimisia henkilöitä oli 2.569 (2.564). Näistä oli toimihenkilöitä 889 (872), toimituksellista henkilöstöä 460 (470) ja työntekijöitä 1.220 (1.222). Lehdenjakajia oli 2.273 (2.083). Prosenttipalkkioita maksettiin 2.765 (2.982) asiamiehelle.

Toimintoryhmittäin henkilöstömäärä jakaantui seuraavasti:

Sanomalehtiryhmä	1.427	(1.404)
Sanomapaino	604	(631)
Aikakauslehti- ja kirjaryhmä	156	(117)
Hallintoryhmä	245	(210)
Talousryhmä	73	(120)
Kiinteistöryhmä	38	(34)
Suunnittelu- ja kehitysryhmä	14	(12)
Ammattikoulu	—	(24)
Ylin johto ja erikoistehtävät	12	(12)

Vaihtuvuus oli kokopäivätoimisilla henkilöillä 7,1 % (5,6). Jakajien vaihtuvuus oli 27,3 % (21,7).

Poissaolomäärä ilman ansaintaperusteista vapaa-aikaa oli 4,9 % (5,0).

Työterveys

Työpaikkaterveydenhuollossa oli käyntejä terveydenhoitajien luona 13.203 (14.110) ja lääkärin luona 5.227 (4.648) eli käyntejä yhteensä 18.430 (18.758). Näistä liittyi sairaanhoitoon 11.607 (11.161), työterveydenhuoltoon ja terveydenhoitoon 5.704 (6.498) sekä työtapaturmiin 608 (633). Terveystarkastuksia tehtiin 459 (329). Ensiapukoulutusta sai 158 (116) työntekijää. Verenvuotutukseen osallistui 244 (238) henkilöä.

Työterveyshuollon palveluja parannettiin ottamalla helmikuussa yhtiön palvelukseen sisätautilääkäri. Maaliskuusta lähtien ryhdyttiin työnantajan kustantamana antamaan fysikaalista hoitoa yhtiön ulkopuolisessa hoitolaitoksessa.

Työsuojelu

Työsuojelutoimikunta piti kuusi kokousta ja toimihenkilöiden ergonomiaryhmä kolme kokousta.

Työsuojelutoimikunnan ja yhtiön työsuojeluhenkilöstön lisäksi teki Uudenmaan Työsuojelupiiri kaksi työsuojelutarkastusta yhtiön tiloissa.

Sisäinen tiedotustoiminta

Henkilöstölehti HESA ilmestyi 8 kertaa ja Sanomia-tiedotuslehti 57 kertaa. Sanomain Asiamies lehteä julkaistiin 4 ja Sanomain Asiamies tiedotuksia 3 numeroa. Jakajien tiedotustoimintaan tarkoitettu Sanomia Jakajillemme ilmestyi ensimmäisen kerran.

Työhönotto

Työhönoton kautta tuli yhtiön palvelukseen 430 henkilöä, joista vajaa 300 oli vuosilomasijaista.

Yhteistoiminnassa Helsingin kaupungin peruskoulu- ja työelämä-neuvottelukunnan kanssa otettiin ensimmäistä kertaa 16 koululaista työharjoitteluun yhtiön eri osastoille.

Merkkipäivät

Keskuskauppakamarin ansiomerkki myönnettiin 151 henkilölle, joille oli kertynyt palveluvuotia 20 tai siitä edelleen täysiä viisivuotisjaksoja. Palveluajakautuma oli seuraava:

50 v	1
40 v	3
35 v	12
30 v	14
25 v	43
20 v	78
	151

Vapaa-ajan toiminta

Sanomain Kerholle myönnettiin 217.000 mk:n määräraha, jonka käytöstä kerhon jäsenet päättivät vuosikokouksessaan. Harrastusjaoksia oli yli 20.

Yhtiön vapaa-ajanviettopaikkojen kävijämäärä oli seuraava: Jalassaari 6.081, Ruka 138 ja Bomba 118.

Asunnot

Työsuhdeasuntoja, joita on 151, vapautui uudelleen jaettaviksi 12. Ne jaettiin neuvottelukunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Asuntolainatakauksia myönnettiin 11 kpl.

Yhteistoiminta

Sopimus yhteistoiminnasta Sanoma Osakeyhtiösä allekirjoitettiin 3. 3. 1981. Sopimuksen mukaisesti perustettiin yhtiön neuvottelukunta, johon kuuluu 12 jäsentä. Näistä viisi edustaa työntekijöitä, yksi teknisiä toimihenkilöitä, yksi teollisuustoimihenkilöitä, yksi toimituksellista henkilöstöä ja neljä yritysjohtoa. Neuvottelukunta kokoontui kuusi kertaa. Se sai valmiiksi yhteisen kokouksen jo aikaisemmin aloittaman henkilöasian oppaan.

Toimintoryhmien neuvottelukunnista Sanomalehtiryhmän neuvottelukunta kokoontui kuusi kertaa ja Sanomapainon neuvottelukunta kahdeksan kertaa.

Kaikki yhtiön viisi ravintolatoimikuntaa kokoontuivat neljä kertaa. Kokouksissa käsiteltiin ravintoloiden kustannuksiin, ruoan valmistukseen ja annosteluun liittyviä asioita.

Luottamushenkilöstön neuvottelupäivät pidettiin toimintakertomusten käsittelyä varten keväällä ja toimintasuunnitelmien käsittelyä varten syksyllä.

Koulutus

Koulutuksen hoiti keskitetysti Sanoma Osakeyhtiön Ammattikoulu viidellä eri pääsektorilla: graafinen koulutus, toimittajakoulutus, toimihenkilökoulutus, yleiskoulutus ja esimieskoulutus. Koulutustoiminta oli pääasiassa jatko- ja täydennyskoulutusta.

Koulutuksen sisällön suunnittelusta huolehti kolme toimikuntaa: graafisen alan, toimittajien sekä toimihenkilöiden koulutustoimikunnat.

Koulutustilaisuuksien luku- ja osallistujamäärät olivat seuraavat:

Koulutussektori	Tilaisuuksien lukumäärä	Osallistujamäärä
Graafinen koulutus	70 (62)	666 (694)
Toimittajakoulutus	31 (30)	531 (496)
Toimihenkilökoulutus	72 (75)	949 (1.137)
Yleiskoulutus	168 (178)	2.817 (2.597)
Esimieskoulutus	26 (21)	325 (278)
Yhteensä	367 (366)	5.288 (5.202)

Koulutustoimintaan käytettiin yhteensä 3.161.900 mk eli 1,3 % palkoista ja 0,4 % liikevaihdosta. Näihin lukuihin eivät sisälly koulutusajalta maksetut palkat.

Eläkeläiset

Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r:n eläkettä saavia eläkeläisiä oli vuoden lopussa 782. Eläkesäätiö suljettiin 1. 9. 1981, minkä jälkeen Eläkesäätiöön kuuluvien yhtiöiden palvelukseen tulevat henkilöt eivät kuulu Eläkesäätiön piiriin.

Tilastotietoa

Tuloslaskelma prosentteina liikevaihdosta

	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Myyntituotot	122,8	122,5	124,9	127,7	129,7	131,2	131,1	131,5
Myynnin oikaisuerät	- 22,8	- 22,5	- 24,9	- 27,7	- 29,7	- 31,2	- 31,1	- 31,5
Liikevaihto	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Muuttuvat kulut	- 66,2	- 67,3	- 65,5	- 58,5	- 59,0	- 60,5	- 61,4	- 60,6
Myyntikate	33,8	32,7	34,5	41,5	41,0	39,5	38,6	39,4
Kiinteät kulut	- 27,0	- 28,3	- 25,4	- 24,8	- 24,1	- 23,7	- 27,6	- 23,6
Käyttökate	6,8	4,4	9,1	16,7	16,9	15,8	11,0	15,8
Poistot	- 3,0	- 2,5	- 5,5	- 15,2	- 14,9	- 14,0	- 2,6	- 4,7
Liikevoitto	3,8	1,9	3,6	1,5	2,0	1,8	8,4	11,1
Muut tuotot ja kulut	+ 2,9	+ 3,0	+ 3,0	+ 2,5	+ 1,6	+ 2,8	+ 2,7	+ 3,5
	6,7	4,9	6,6	4,0	3,6	4,6	11,1	14,6
Varausten muutos	- 3,3	- 1,1	- 0,7	-	-	- 0,5	- 6,0	- 8,8
Korkokulut	- 1,4	- 1,6	- 2,4	- 2,8	- 2,8	- 2,8	- 1,7	- 1,9
Tuloslaskelman verot	-	-	- 1,7	- 0,6	- 0,1	-	- 0,8	-
Tilikauden voitto	2,0	2,2	1,8	0,6	0,7	1,3	2,6	3,9

Lehtien levikit

	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
HS	305.016	311.438	318.953	327.275	346.910	356.945	368.351	379.753	393.697	402.280
HS-sunn.	349.392	355.116	359.130	365.809	391.971	405.185	420.063	438.820	455.858	463.046
IS	83.085	79.983	89.778	98.045	120.080	122.024	118.063	119.818	120.186	122.067
MN	150.289	182.619	142.015	110.618	123.872	128.483	133.619	132.423	126.556	132.234
AA	309.155	315.877	313.139	317.571	303.703	295.163	291.890	290.109	294.892	298.046
KK	90.639	100.475	91.611	86.448	104.682	127.232	158.241	184.449	191.165	185.451
KT	60.533	55.867	50.944	47.846	43.886	46.093	43.197	41.516	39.494	36.964
SKK	-	-	56.752	97.307	106.753	106.572	113.261	116.261	112.747	109.354
RS	-	-	-	-	-	-	-	90.936	89.385	72.307
EM	-	-	-	-	-	-	-	43.544	40.860	38.073

Luvut ovat ao. vuoden aikana suoritetun virallisen levikintarkastuksen keskiarvoja.

Eräitä tunnuslukuja

Nimellisarvoina	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Liikevaihto/hlö 1	110.746,2	132.783,2	155.841,1	181.193,8	200.968,8	235.851,2	279.927,2
Liikevaihto/hlö 2	64.889,3	77.185,0	89.606,7	131.894,2	149.068,6	167.698,9	194.098,0
Maksetut työssäoloajan palkat/hlö	21.409,5	25.342,1	28.869,9	32.446,8	34.488,6	37.769,5	44.626,2
Sos.kulut/hlö	8.392,0	10.989,2	12.516,3	13.182,5	15.509,7	19.587,5	22.178,8
Henkilökulut/hlö	29.801,5	36.331,3	41.386,2	45.629,3	49.998,3	57.357,0	66.872,9
Henkilökulut % lv:sta	45,9	47,1	46,2	44,0	43,8	49,0	45,5

Vuoden 1981 rahan arvoksi muunnettuina

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Liikevaihto/hlö 1	205.766,4	221.482,4	235.164,2	260.194,3	265.278,8	267.927,0	279.927,2
Liikevaihto/hlö 2	120.564,3	128.744,6	135.216,5	189.400,1	196.770,6	190.506,0	194.098,0
Maksetut työssäoloajan palkat/hlö	39.778,9	42.270,6	43.564,7	46.593,6	45.525,0	42.906,2	44.626,2
Sos.kulut/hlö	15.592,3	18.330,0	18.887,1	18.930,1	20.472,8	22.251,4	22.178,8
Henkilökulut/hlö	55.371,2	60.600,6	62.451,8	65.523,7	65.997,8	65.157,6	66.872,9
Henkilökulut % lv:sta	45,9	47,1	46,2	44,0	43,8	49,0	45,5

Liikevaihto/hlö 1 = liikevaihto jaettuna kiinteissä toimipaikoissa vuoden lopulla työskentelevien lukumäärällä

Liikevaihto/hlö 2 = liikevaihto jaettuna ed. + 1/2 jakajien lukumäärästä vuoden lopulla

Vuosien 1979, 1980 ja 1981 luvut on laskettu yhdenmukaisesti muiden henkilötietojen kanssa henkilöstön keskilukumäärän perusteella, kun taas aikaisemmat luvut ovat vuoden lopun lukuja.

Luottamushenkilöt

KIRJATYÖNTEKIJÄT

Pääluottamusmies
Varapääluottamusmies

Teuvo Hörkkö
Pentti Käyhkö

Sanomalehtipaino

Ludviginkatu
Latomo
Puhelinpalvelu
Repro

Pentti Käyhkö
Kaisa Käyhkö
Pentti Lassila

Sanomala
Levynvalmistus
Paino, päivä- ja iltavuoro
Paino, yövuoro
Postitus, päivä- ja iltavuoro
Postitus, yövuoro
Kunnossapito

Heikki Hartikainen
Voitto Salo
Unto Lauronen

Anni Torkkeli
Väinö Saloniemi
Karl Källman

Sanomapaino

Varapääluottamusmies

Pertti Liinkangas

Hiomotie
Foto-lito
Latomo
Paino
Sitomo
Postitus

Jorma Tuuli
Tauno Holappa
Ilkka Lindroos
Laine Lahdelma
Elisabeth Leinonen

Strömbergintie
Arkkilinja
Lomakepaino

Pertti Liinkangas
Kalevi Hirvonen

Tapiola

Jukka Suojanen

Kunnossapito

Pentti Lindstedt

Ravintolat

Marjatta Kuosmanen

TOIMITUKSELLISET TYÖNTEKIJÄT

Pääluottamusmies
Varapääluottamusmies
Helsingin Sanomat
Helsingin Sanomat
aluetoimitukset
Ilta-Sanomat
Aikakauslehdet

Jukka Tennilä
Martti Backman
Martti Backman

Jukka Kuikka
Jukka Tennilä
Helinä Lappalainen-
Suvanto

Lehtikuva Oy

Pertti Tuominen

GRAAFISET TOIMIHENKILÖT

Pääluottamusmies
Varapääluottamusmies

Irma Seppälä
Lauri Koski

Hallinto- ja talousryhmät
Tilausliikenneosasto
Keskusta
Pitäjänmäki
Asiakaspalvelukonttori,
asiointit, jakelukonttori
Levikkiosasto
tilausedustajat
Sanomala

Tuula Pulkkanen
Ritva Marjanen
Anneli Kärppä
Irma Seppälä

Anja Savolainen

Lauri Koski
Matti Auvinen

TEOLLISUUSTOIMIHENKILÖT

Pääluottamusmies
Keskusta

Iiris Lindman
Taija Petrov

TEKNISET TOIMIHENKILÖT

Neuvotteleva yhdysmies
Neuvottelevan
yhdysmiehen varamies

Aarni Pitkänen
Veikko Koskinen

Sanomalehtipaino

yhdysmies Ludviginkatu

Mauri Ketola

Sanomala, yhdysmies

Pentti Peltomäki

Sanomapaino/Hiomotie

yhdysmies

Matti Perälä

Sanomapaino/ Strömbergintie

yhdysmies

Risto Pirhonen

AUTO- JA KULJETUSALA

Pääluottamusmies	Juhani Heinonen
Päivävuoro	Kullervo Ahola
Yövuoro	Kauko Wilberg

JAKAJAT

Helsingin sopimusalueella

Pääluottamusmies	Airi Kantonen
Varapääluottamusmies	Eeva Miinin

Mualla maassa

Hamina	Terttu Taipale
Hyvinkää	Maija Hyttinen
Hämeenlinna	Inga Heikintupa
Imatra	Eeva Toikka
Inkeroinen	Annikki Tani
Joensuu	Arja Ikonen
Järvenpää	Irma Lehtinen
Kerava	Helena Viitanen
Lahti	Anni Vilen
Lohja	Anja Kinnula
Lappeenranta	Helvi Hyypiä
Pori	Annikki Nokelainen
Rauma	Vuokko Pajari
Riihimäki	Timo Heino
Tampere	Inkeri Manninen

TYÖSUOJELUVALTUUTETUT

Astikainen Riitta	HS-toimitus, Ludviginkatu
Lehtonen Taina	Tilausliikenneosasto Itälahdenkatu
Peltomäki Pentti	Varasto, Sanomala
Rajaharju Kyllikki	Et.Haagan konttori
Salonen Kalle	Levynvalmistamo, Sanomala
Toivanen Reijo	Kuvaamo, Hiomotie 1
Puusa Jorma	Lehtikuva Oy

Toimitusosaston puheenjohtaja

Jouko Törmä

Helsingin Kirjatyöntekijäin yhdistyksen puheenjohtaja

Suominen Toive

Työsuojelutoimikunnan puheenjohtaja

Vanninen Jouko

NEUVOTTELUKUNTA

Jäsenet

— yritysjohto:

Tapani Kivelä
Teo Mertanen
Väinö J. Nurmimaa
Jaakko Rauramo
varalla Heikki
Huhtanen

— työntekijät:

Teuvo Hörkkö
Airi Kantonen
Pentti Käyhkö
Pertti Liinkangas
Kalle Salonen
varalla Reijo Toivanen

— tekniset
toimihenkilöt:

Aarni Pitkänen
varalla Veikko
Koskinen

— graafiset
toimihenkilöt:

Irma Seppälä
varalla Taina
Lehtonen

— toimituksellinen
henkilöstö:

Jukka Tennilä
varalla Jouko Törmä

— puheenjohtaja:

Väinö J. Nurmimaa

— varapuheenjohtaja:

Teuvo Hörkkö

— sihteeri:

Irma Erho

— varasihteeri:

Eeva Korhonen

Sanomain Kerhon puheenjohtaja
Jouko Vanninen

Sanomain Seniorien puheenjohtaja
Raimo Rajahuhta

Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r:n
hallituksen puheenjohtaja
Teo Mertanen

Ilta-Sanomat 50 vuotta

Ilta-Sanomien ensimmäisen numeron ilmestymiseen helmikuun 29:ntenä 1932 oli kaksi syytä. Ensimmäinen lehden nopeaan perustamiseen vaikutti maassa vallinnut kiihkeä tilanne, Mäntsälän kapinan yllättävä kärjistyminen. Helsingin Sanomien päätoimittaja ja lehden kustantaja Eljas Erkko halusi pitää lukijakuntaa uhaavaan tilanteen tasalla ja julkaista sen päivän uutiset Helsingin Sanomien iltapainoksena. Toiseksi Eljas Erkko halusi sanoa välittömästi voimakkaan vastustavan mielipiteensä yhteiskunnan perusteita järkyttäneestä toiminnasta ennen kuin se oli liian myöhäistä.

Siihen aikaan käytettiin tämantapaiseen pikatie-dottamiseen kadulla myytäviä sähkösanomia. Tällaisessa suuressa ja kohtalokkaan tuntuksessa uutistilanteessa sähkösanoman tarjoamat palstatilat eivät olleet kuitenkaan riittävät. Niin syntyi Ilta-Sanomien.

Ensimmäinen lehti oli todella iltalehti, sillä viimeiset uutiset kertoivat tilanteesta Lapualla klo 14.00. Vaikka suojeluskuntien johto oli kieltänyt miehiä matkustamasta Mäntsälään, Lapualla kokoontuneet lähipitäjien suojeluskuntalaiset eivät suostuneet vaihtamaan asetakkia siviilipukuihin eivätkä heville halunneet luopua myöskään etelänretkestä, jonka tarkoituksena oli "poistaa marxilaisuus Suomesta".

Sitä, että ensimmäinen Ilta-Sanomien ilmestyi merkittävällä hetkellä, kuvaa myös ensimmäisen painoksen määrä (80.000) ja sen loppuun myyminen muutaman tunnin aikana.

Ensimmäinen ilmestymisjakso kesti viikon. Mäntsälän kapina laukesi, joukot hajaantuivat, lakia ei tallettu jalkojen alle.

Saman vuoden elokuussa Ilta-Sanomien tuli uudelleen markkinoille. Los Angelesin olympiakisojen kultamitalista, Volmari Iso-Hollosta, Lauri Lehtisestä ja Matti Järvisestä iloitettiin suuresti. Paavo Nurmen, maailman juoksijoiden kuninkaan, julistamisesta ammattilaiseksi juuri ennen hänen uransa kruunuksi suunniteltua maratonin kultamitalijuoksua syntyi kuitenkin lukijoita eniten kiihdyttänyt uutisaihe. Tapaushan johti koko 1930-luvun loppuun asti urheilu-uutisten katkeamiseen Ruotsin kanssa, sillä ammattilaisuusajotteita ajoi voimakkaasti kansainvälisen olympiakomitean silloinen ruotsalainen puheenjohtaja. Suomen urheilun rintamaa johti yleisurheiluliiton puheenjohtaja Urho Kekkonen.

Tämä historiahan oli toistaa itseään vuonna 1976 Montrealin olympiakisoissa Lasse Virenin jouduttua

Ratkaiseva taistelu Taftin ja Eisenhowerin välillä alkanut

Chicago, 30. 6. (STT — Reuter) Ratkaiseva taistelu kenraali Eisenhowerin ja senaattori Taftin välillä käynnistyi kauppalassa presidenttiehdokkaaksi nimittämistä alusti Chicagossa tänään, jolloin republikaanien kansalliskokous piti ensimmäisen kokouksensa.

Kokous, joka aloitettiin kello kahdeksan puoleksi illalla, alkoi laululla ja laulettiin "The Star-Spangled Banner". Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Koelentäjän urotyö

Urotyö on koelentäjän tärkein työ. Sen avulla hän voi selvittää lentokoneen toimivuuden ja vaurioiden syyt. Koelentäjä on erittäin vaativan työn tekijä, joka vaatii suurta vastuuta ja tarkkuutta.

MAAILMAN KAUNEIN

Maailman kaunein nainen, Miss World 1952, Miss Helen Morgan.

Kommunistien huoltotien pullonkaulaa pommitettu

Ilta-Sanomat, Helsingin läänin ja Uudenmaan läänin sotilaskomandojen yhteinen toimisto on ilmoittanut, että kommunistien huoltotien pullonkaulaa on pommitettu. Pommitukset suoritettiin illoin, jolloin kommunistien huoltotien pullonkaula oli erityisen tiivis.

Teollisuuden laajentaminen "elävän elämän" eikä säännöstelevän viraston arvioitavaksi

Suomen Teollisuusliiton lausunto pitkän tähtäimen ohjelmaluonnoksesta

Teollisuuden laajentaminen on elävän elämän merkittävä osa. Se edellyttää voimakkaita investointeja ja innovaatioita.

10.000 metrin juoksun jälkeisen kunniakierroksen mainosluonteisuuden johdosta KOK:n kuulusteluun. Tämän uutisen ja seuraavan päivän 5.000 metrin kultamitalijuoksun selostamiseen Ilta-Sanomien tarvitsikin jo yli 280.000 kappaleen painoksen.

Ja mitä vielä Paavo Nurmeen tulee, jonkinlainen hyvitys hänelle järjestettiin Helsingin olympiakisojen avajaisissa, joissa tämä ammattilaiseksi julistettu ikämiesjuoksija toi olympiasoihdun maailman amatöörijuoksurin juhliin.

Urheilu on Ilta-Sanomien historian aikana usein muulloinkin ollut suurimpien myyntisysäysten aiheuttaja. Ingemar Johanssonin ja Floyd Pattersonin taistelu ammattinyrkkeilyn raskaan sarjan valtiokasta on tässä yhteydessä syytä mainita aivan erikseen, sillä nämä herrat aiheuttivat ensimmäisen kerran 200.000 kappaleen painosrajan ylityksen jo yli 20 vuotta sitten.

Säännöllisesti lehti alkoi ilmestyä lokakuun 15. päivänä 1932. Päätoimittajana toimi Eljas Erkkö ja hänen johdollaansa tätä Helsingin Sanomien iltapäiväpainosta toimitettiin joulukuuhun 1938. Tällöin Erkkö kutsuttiin valtioneuvoston jäseneksi ja hän luopui tehtävästään. Molempien lehtien päätoimittajaksi siirtyi Yrjö Niiniluoto.

Ilta-Sanomien oli alkuun 4-sivuinen, Helsingin Sanomien sivukoossa tehty uutislehti, jonka ominta materiaalia olivat ulkomailta tulleet viime hetken uutiset puolen päivän paikkeilla ja välttämättömänä kotimaisena tuoreuden merkinä saman päivän Helsingin arvopaperipörssin noteeraukset.

Sivumäärä kasvoi hiljaksen ja se kaksinkertaistui kerralla marraskuun 1. päivänä 1949. Tällöin ilmestyi ensimmäinen tabloid-kokoinen Ilta-Sanomien. Tällöin lehti ei enää myöskään ollut Helsingin Sanomien iltapainos vaan oma itsenäinen, entistä omakeimaisempi tuote.

Omaleimaisuutta korostettiin myös sillä, että lehden paperi muutettiin punertavaksi ja sen logo oranssin väriseksi. Aiheitten sijoittelussakin lähdettiin uusille linjoille. Etu- ja takasivu omistettiin tärkeimmille uutisille. Toisella sivulla kerrottiin kuuluisia maakunnista ja pääkirjoitusten paikka oli kolmossivulla. Säännöllisiä palstoja olivat elokuva- ja muotipalsta, samoin radio-ohjelmat. Ristisanatehtävät ja sarjakuvat ilmestyivät niinkään päivittäin, samoin yleisön osasto. Kuvajournalismin esiinmarssi alkoi keskiaukeamalta, jolla useimmiten kuva oli tärkeämpi elementti kuin sana.

Isäntä poltti polttokylän

Sivu 3

Presidentti Urho Kekkosen ero presidentin virasta on ollut yksi suurimmista uutisista Suomessa. Se on herättänyt paljon keskustelua ja arvostelua.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

Kokous päättyi kello kahdeksan puoleksi illalla. Sen jälkeen puoleksi kello kahdeksan puoleksi alkoi puheenjohtajan puhe.

MARTTI HUHTAMÄKI

36

Johtajisto 31.12.1981

Aatos Erkko, hallituksen puheenjohtaja
Väinö J. Nurmimaa, toimitusjohtaja
Teo Mertanen, hallinnollinen päätoimittaja, varatoimitusjohtaja
Jaakko Rauramo, sanomalehtiryhmän johtaja, varatoimitusjohtaja

Jaakko Hannuksela, suunnittelu- ja kehitysryhmän johtaja
Heikki Huhtanen, Sanomapainon johtaja, 1. 1. 1982 alkaen julkaisuryhmän johtaja
Tapani Kivelä, hallintoryhmän johtaja
Matti Peltonen, aikakauslehti- ja kirjaryhmän johtaja, 1. 1. 1982 alkaen erikoistehtävissä
Martti Teräsalmi, talousryhmän johtaja
Pekka Toropainen, kiinteistöryhmän johtaja

Sakari Almi, Ilta-Sanomien markkinointijohtaja
Pertti Huhtala, Helsingin Sanomien ilmoitusmyyntijohtaja
Matti Huopaniemi, Helsingin Sanomien markkinointijohtaja
Hannu Kilttilä, sanomalehtien tuotantojohtaja, Sanomala
Jouko Nurmela, sanomalehtien tuotantojohtaja, sivunvalmistus
Martti Ojares, apulaistalousjohtaja 1. 3. 1982 alkaen
Pertti Puolakka, Sanomapainon suunnittelujohtaja
Tuomo Saarinen, Sanomapainon tuotantojohtaja
Antti Sojakka, kustannustuotteet, markkinointijohtaja 1. 2. 1982 alkaen
Kari Stadigh, mediamarkkinointi, markkinointipäällikkö 1. 2. 1982 alkaen
Aleksis Stenvall, Sanomapainon markkinointijohtaja

Päätoimittajat

Sanomalehdet

Teo Mertanen, hallinnollinen
päätoimittaja

Helsingin Sanomat

Heikki Tikkanen, vastaava
Keijo Kylävaara (eläkkeelle
31. 3. 1982 alkaen)
Simopekka Nortamo
Keijo K. Kulha, 1. 4. 1982 alkaen

Ilta-Sanomat

Martti Huhtamäki, vastaava
Heikki Aarnio † 4. 2. 1982

Kodin Kuvalehti Suuri Käsityökerho

Maire Varhela

Me naiset

Kerttu Saarela, vastaava
Tuija Verkkola

Aku Ankka

Kirsti Toppari

Roope-setä, taskulehti

Mary A. Wuorio

Eläinmaailma

Ilkka Koivisto

Nalle Puh

Alli Peltonen

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat

Helsinki Televisio Oy

Heikki Saraste

Lehtikuva Oy

Patricia Seppälä

Oy Linguaphorte Ab

Kari Hyytiäinen

Simonpaino Oy

Heikki Huhtanen

Crafton Graphic Company, Inc.

D. Bittenbender

HS

Sanomapaino

IS

Lehtikuva Oy

kodin
kuvalehti

Linguaphone
OPISTO-INSTITUTET YLI 30 KIELTÄ
OVER SPRÅK

Oy Linguaphone Ab

menaiset

Helsinki Televisio

CRAFTON

Crafton Graphic Company, Inc.